

TECHNISCHE HOGESCHOOL EINDHOVEN

Afdeling Algemene Wetenschappen

Onderafdeling der Wiskunde

Vraagstukken bij de Colleges

Wiskunde I en II

September 1968

357

Onderafdeling der Wiskunde

Vraagstukken bij de colleges Wiskunde I en II

SEPTEMBER 1968

TECHNISCHE HOGESCHOOL EINDHOVEN

DICT. NR. 203
PRIJS f 2,--

ENKELE NOTITIES

bij

Vraagstukken bij de colleges Wiskunde I en II

Deze opgavenverzameling voor alle 1e jaarsstudenten is vanaf het ontstaan van de THE/TUE tot ca 1971 in gebruik geweest. Aanvankelijk als losse afleveringen. Later gebundeld. De toegevoegde antwoorden bij de vraagstukken dateren van September 1969.

JdG, 5 Mei 2005.

Inhoudsbeschrijving Vraagstukken Wiskunde I:

- nr1.1. Ongelijkheden. Elementaire Rekenvaardigheden.
- nr2.1. Polynomen en Elementaire Functies.
- nr3.1. Limieten.
- nr4.1. Afgeleiden.
- nr5.1. Teken en Grafieken.
- nr6.1. Eenvoudige Bepaalde en Onbepaalde Integralen.
- nr7.1. Volledige Inductie. Beschrijving van Krommen in het Platte Vlak.
- nr8.1. Partiële Afgeleiden. Raaklijnen en Raakvlakken.
- nr9.1. Kettingregel voor Partiële Afgeleiden.
- nr10.1. Parametervoorstellingen van Rechten en Vlakken. (On)afhankelijke Stelsels.
- nr11.1. Oplossen Stelsels Lineaire Vergelijkingen. De Rang van Matrices.
- nr12.1. Determinanten.
- nr13.1. Complexe Getallen. Integralen met Complexe Integranden.

Inhoudsbeschrijving Vraagstukken Wiskunde II:

- nr14.1. 2e Orde Lineaire Differentiaalvergelijkingen met Constante Coëfficiënten.
2e Orde Lineaire Differentiaalvergelijkingen van Type Euler.
- nr15.1. Convergentieonderzoek van Reeksen.
- nr16.1. Bepaling Convergentiestraal van Machtrekken.
- nr17.1. Limietberekeningen en Numerieke Benaderingen via Standaardreeksen.
- nr18.1. Afstanden tussen Rechten en Vlakken in $\mathbb{R}^3$. Projecties in $\mathbb{R}^3$.
- nr19.1. Onderzoek van Kwadratische Oppervlakken in $\mathbb{R}^3$.
- nr20.1. Matrices opgevat als Lineaire Afbeeldingen.
- nr21.1. Eigenwaarden en Eigenvectoren van 3×3 -matrices.
- nr22.1. Integralen van Rationale Functies. Breuksplitsing. Goniometrische Integralen.
- nr23.1. Vervolg van nr22. Integralen van Wortelvormen.
- nr24.1. Dubbelintegralen. Verwisseling van Integratievolgorde.
Berekening van Oppervlakten in $\mathbb{R}^2$.
- nr25.1. Drievoudige Integralen. Inhoudsberekeningen.
- nr26.1. Oppervlakteberekeningen van Oppervlakken in $\mathbb{R}^3$.

Antwoorden bij de Vraagstukken

(Deze pagina dateert van 5 Mei 2005, JdG)

TECHNISCHE HOGESCHOOL EINDHOVEN

Onderafdeling der Wiskunde

Oefeningen Semester I

Aangeraden oefenstof Wiskunde I

Diktaat: Examen en tentamenopgaven (met oplossingen) I
Verkrijgbaar bij de pedel C.H.B.

Boekje : W.J.H. Salet. Vraagstukken over Analyse en Algebra I
Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Verdere oefenstof vindt U in de centrale bibliotheek bijv.

Berman : A collection of problems on a course of mathematical analysis.

Smirnov: A course of higher mathematics Volume I
Elementary Calculus.

Het griekse alfabet:

hoofdletters	kl.letters	naam	hoofdletters	kl.letters	naam
A	α	alpha	N	ν	nu
B	β	bêta	Ξ	ξ	ksi
Γ	γ	gamma	Ο	$\omicron$	omikron
Δ	δ	delta	Π	π	pi
E	ϵ	epsilon	Ρ	ρ	rho
Z	ζ	zêta	Σ	σ	sigma
H	η	êta	Τ	τ	tau
Θ	θ	thêta	Υ	υ	upsilon
I	ι	iôta	Φ	ϕ	phi
K	κ	kappa	Χ	χ	chi
Λ	λ	lambda	Ψ	ψ	psi
M	μ	mu	Ω	ω	omega

Los de volgende ongelijkheden op.

$$1. \frac{(x-2)(|x|-1)}{x+3} > 0 .$$

$$2. |x^2 - 4x| \leq x .$$

$$3. |x-3| + 2 > \frac{x}{2} + 5 .$$

$$4. |x+7| < |x| - 5 .$$

$$5. |-x^2 + 1| \leq 2x + 2 .$$

$$6. |x^2 + 1| \leq 2x .$$

$$7. x^2 + 9|x| - 10 < 0 .$$

8. Op de getallenrechte liggen de punten A, B en C resp. op de afstanden 1, 2 en 6 rechts van de oorsprong.

Voor welke punten P op de getallenrechte geldt: $PA + PB \leq PC$?

Bepaal de afgeleiden van de volgende functies en breng deze zo mogelijk in een eenvoudige vorm.

$$9. a) f(x) = (x+2)^3 - 6(x+2)^2 + 12x + 24 ; \quad b) f(x) = \frac{2x\sqrt{x} - 3\sqrt[3]{x^2}}{5x^2} .$$

$$10. a) f(x) = \frac{\sin(x^3)\cos^3 x}{3} ; \quad b) f(x) = \sqrt{x+\sqrt{x}} .$$

11. Bepaal de scherpe hoek tussen de krommen $y = \sqrt{x}$ ($x \geq 0$) en $y = x^3$ in het van de oorsprong verschillende snijpunt.

12. Bepaal de scherpe hoek waaronder de grafieken van $y = \sqrt[3]{x}$ en $y = x^2$ elkaar snijden in het van de oorsprong verschillende snijpunt.

13. Bepaal de scherpe hoek waaronder de krommen $y = x$ en $y = x^2 - x + 1$ elkaar snijden.

14. Bewijs, dat de totale oppervlakte O van een cilindrische blikken bus (deksel + bodem + zijwand) bij gegeven inhoud I minimaal is, als de hoogte gelijk is aan de diameter. Druk in dat geval O in I uit.

15. In het platte vlak liggen twee punten P en Q aan dezelfde kant van de rechte l . Een deeltje beweegt zich rechtlijnig en met constante snelheid v van P naar een punt R op l en vandaar op dezelfde wijze naar Q.
Bewijs, dat de tijd, die het deeltje nodig heeft om Q te bereiken, minimaal is, als R zo op l ligt, dat de hoeken, die PR en RQ met de loodlijn in R op l maken, gelijk zijn. (1e wet van Snellius.)

16. Uit een metalen plaatje van 16 bij 21 cm moet een bakje worden gemaakt op de volgende manier: Uit de 4 hoeken knipt men even grote vierkanten; de randen, die men zo overhoudt, zet men om; daarne soldeert men de naden dicht. Druk de inhoud van het bakje uit in de hoogte x . Hoe hoog moet de rand worden genomen om een maximale inhoud te krijgen?

17. Welke functies worden voorgesteld door

$$\begin{array}{lll} \text{a) } \int \sin \frac{x}{b} dx, \quad b \neq 0; & \text{b) } \int (x+1)^4 dx; & \text{c) } \int \frac{\sin(\tan x) dx}{\cos^2 x}; \\ \text{d) } \int 5x^4 \cos(\pi + x^5) dx; & \text{e) } \int \frac{x^2 dx}{\cos^2(x^3)}. & \end{array}$$

18. Bereken de oppervlakte van het deel van het vlak, dat wordt begrensd door de krommen

$$y = (x-3)^2(x+1) \quad \text{en} \quad y = x+1.$$

Analoge vraagstukken

Salet I, hoofdstuk I, § 4, nrs. 9, 10, 27, 28.

§ 6, nrs. 2, 3, 9, 10, 12, 14.

1. Bepaal a zo, dat $x^3 - ax^2 + x + 6$ deelbaar is door $x+1$.
Ontbind daarna de vorm in factoren.
2. Bepaal a zo, dat $x+1$ een factor is van $x^3 - 3x^2 + (a+1)x - a + 1$.
Ontbind daarna de veelterm in factoren.
3. Los op: $x^3 - 6x^2 + 11x - 6 = 0$.
4. Los op: $x^3 + 3x^2 - 4x - 12 = 0$.
5. Bepaal de rest bij deling van $x^4 - 5x^3 + 10x^2 - 20x + 24$ door $x^2 + 5x + 6$ zonder de deling uit te voeren.
6. Bepaal de rest bij deling van $x^{10} - 17x^6 + 15x^2 + 3x + 6$ door $x^2 - x - 2$, zonder de deling uit te voeren.
7. Teken de grafiek van

$$f(x) = x^3 + x^2 - 8x + 6 .$$
8. Teken de grafiek van

$$f(x) = x^3 - x^2 + 12 .$$
9. Teken de grafiek van

$$f(x) = x^3 + 3x^2 + 3x - 7 .$$
10. Teken in één figuur de grafieken van

$$x^3, x^{1/3}, x^4 \text{ en } x^{1/4} \quad \text{voor } 0 \leq x \leq \frac{3}{2} .$$
11. Bepaal (in radialen)
 a) $\arcsin(-\frac{1}{2}\sqrt{3})$;   b) $\arctan(\sqrt{3})$.
12. Bepaal (in radialen)
 a) $\arccos(-\frac{1}{2}\sqrt{3})$;   b) $\arctan(-\frac{1}{3}\sqrt{3})$.
13. Teken de grafiek van

$$\arctan(\tan x) , \quad -\pi \leq x \leq \pi , \quad x \neq \pm \frac{\pi}{2} .$$

14. Teken de grafiek van

$$\arccos(\cos x), \quad -2\pi \leq x \leq 2\pi.$$

15. Bereken: $\arctan 7 + \arcsin \frac{4}{5}$.

16. Is er een getal y te vinden, waarvoor geldt: $\arcsin \frac{3}{5} + \arcsin \frac{5}{13} = \arcsin y$?
Zo ja, bepaal deze y .

17. Bewijs, dat voor $-1 < y$ geldt:

$$\arctan y + \arctan \frac{1-y}{1+y} = \frac{\pi}{4}.$$

18. Toon aan, dat $\arctan x = \arcsin \frac{x}{\sqrt{1+x^2}}$ voor alle x .

Analoge vraagstukken

Salet I, hoofdstuk I, § 7, nrs. 12.3°, 14.6°, 15.3°.

1. Bewijs met de definitie van limiet, dat $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(-1)^n}{n+4} = 0$.

2. Bewijs met de definitie van limiet, dat $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{-n^2+1}{2n^2} = -\frac{1}{2}$.

Bepaal:

3. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2+7}{n^3}$.

4. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1968 - 2n + n^2}{1969 - n + 2n^2}$.

5. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sin n + (-1)^n}{n^2 + 4}$.

6. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\cos(n^3)}{\sqrt{n+1}}$.

7. $\lim_{n \rightarrow \infty} \cos \pi n$; $\lim_{n \rightarrow \infty} \sin \pi n$.

8. $\lim_{n \rightarrow \infty} (\sqrt{n^2 + 2n + 4} - \sqrt{n^2 - 3n + 7})$.

9. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1}}{a_n}$, waarin $a_n = 2^n + 1$.

10. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{2^n + 3^n}$.

11. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^4 + 3x^2}{x^5 + x^3 + 2x^2}$.

12. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^3 + 4x - 5}{x - 1}$.

13. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^4 + 3x^2}{x^5 + x^3 + 2x^2}$.

$$14. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 + 4x - 5}{x - 1} .$$

$$15. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+x+x^2} - 1}{x} .$$

$$16. \lim_{x \rightarrow \infty} \{\sqrt{x+4} - \sqrt{x}\} \sqrt{x} .$$

$$17. \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{x^2+1}}{x} ; \quad \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{x^2+1}}{x} .$$

$$18. \lim_{x \rightarrow -\infty} (\sqrt{x^2+3x+2} + x) .$$

$$19. \lim_{x \rightarrow -\infty} (\sqrt{x^2+3x+2} - x) .$$

$$20. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{4-x^2} - \sqrt{2+x^2}}{x-1} .$$

$$21. \text{Teken de grafiek van } f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x^{n+1}}{x^n + 2} .$$

22. Teken de grafiek van

$$f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x^{2n} \sin \frac{\pi}{2} x + x^2}{x^{2n} + 1} .$$

Bepaal:

$$23. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos 3x - \cos 5x}{x^2} .$$

$$24. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 + \tan x \sin x - \cos 2x}{x^2} .$$

$$25. \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{\sin x - \cos x}{x - \frac{\pi}{4}} .$$

$$26. \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\arccos x}{x} - \frac{\pi}{2x} \right) .$$

$$27. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\tan \frac{\pi}{4} x - \cot \frac{\pi}{4} x}{x - 1} .$$

$$28. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x + \sin 2x + \sin 3x + \dots + \sin nx}{\tan x} .$$

$$29. \lim_{x \rightarrow \infty} x \left(\frac{\pi}{2} - \arctan x \right) .$$

$$30. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{1 - 2 \sin \frac{\pi x}{6}}{1 - x} .$$

Analoge vraagstukken

Salet I, hoofdstuk III, § 2, nrs. 14, 15, 17, 18, 21, 22, 24.

hoofdstuk IV, § 2, nrs. 1, 2, 4.1°, 7.1°, 8.1°, 9.1°, 10.2°, 11, 13, 14.

Overzicht van differentiaalquotiënten

$f(x)$	x^α	$\log x $	$g^{\log x }$	$\sin x$	$\cos x$	$\tan x$	$\cot x$
$f'(x)$	$\alpha x^{\alpha-1}$	$\frac{1}{x}$	$\frac{1}{x \log g}$	$\cos x$	$-\sin x$	$\frac{1}{\cos^2 x}$	$-\frac{1}{\sin^2 x}$

$f(x)$	e^x	g^x	$\arcsin x$	$\arccos x$	$\arctan x$	$\operatorname{arccot} x$
$f'(x)$	e^x	$g^x \log g$	$\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$	$-\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$	$\frac{1}{1+x^2}$	$-\frac{1}{1+x^2}$

Bepaal de afgeleiden van de volgende functies en breng deze zo mogelijk in een eenvoudige vorm.

1. a) $f(x) = \log|x + \sqrt{x^2 - a^2}|$;   b) $f(x) = bx\sqrt{a^2 - b^2x^2} + a^2 \arcsin \frac{b}{a}x$ ($a > 0$).
2. a) $f(x) = \sqrt[x]{x}$;   b) $f(x) = \frac{x^{87}}{87^x}$.
3. a) $f(x) = (1+x)^{1/x}$;   b) $f(x) = 2^{x(\log x)^{-1}}$.
4. $f(x) = \frac{1}{2}e^x(x \sin x - x \cos x + \cos x)$.
5. a) $f(x) = \frac{2}{3} \arctan x + \frac{1}{3} \arctan \frac{x}{1-x^2}$;   b) $f(x) = \arccos \frac{1}{\sqrt{1+x^2}}$.
6. a) $f(x) = \log|\cos x - \frac{1}{\cos x}|$;   b) $f(x) = \arcsin\sqrt{1-x^2}$.
7. a) $f(x) = \log|\tan \frac{x}{2}|$;   b) $f(x) = \log \frac{1 + \sqrt{1-x^2}}{x}$.
8. a) $f(x) = c \arccos \frac{c-x}{c} - \sqrt{2cx - x^2}$ ($c \neq 0$);   b) $f(x) = x^{\log x}$.
9. a) $f(x) = 10^{x^2-1}$;   b) $f(x) = \arctan(\arcsin \sqrt{x})$.

10. De functie $f(x)$ is gedefinieerd door:

$$\begin{aligned} f(x) &= \sin x && \text{voor } -\frac{\pi}{2} \leq x \leq 0, \\ f(x) &= 3x - 5 && \text{voor } 0 < x \leq 2, \\ f(x) &= 1 && \text{voor } 2 < x \leq 3, \\ f(x) &= x^2 - 6x + 9 && \text{voor } 3 < x. \end{aligned}$$

Teken de grafiek van $f(x)$. Voor welke waarde(n) van x is deze functie discontinu?

11. Teken de grafiek van de functie $f(x)$, die als volgt is gedefinieerd:

$$\begin{aligned} f(x) &= x^2 && \text{voor } -2 \leq x < 0, \\ f(x) &= \cos \frac{\pi x}{2} && \text{voor } 0 \leq x < 1, \\ f(x) &= 3x - 2 && \text{voor } 1 \leq x < 2, \\ f(x) &= x^2 && \text{voor } 2 \leq x. \end{aligned}$$

Voor welke waarde(n) van x is deze functie discontinu?

12. Gegeven: $f(x) = \frac{x^2 + 2x - 3}{x^2 + x - 2}$ voor $x \neq 1$ en $x \neq -2$.

Kan $f(x)$ in $x=1$ en/of $x=-2$ continu worden voortgezet?

13. Voor $x \neq 0$ en $x \neq -2$ is $f(x) = \frac{1}{x^2 + 2x} + \frac{1}{2x+4}$.

Is het mogelijk $f(x)$ in $x=0$ en/of $x=-2$ continu voort te zetten?

Zo ja, door toekenning van welke functiewaarde(n)?

14. Voor welke waarde(n) van a is:

$$f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{|x|^{n+1} + ax^2}{|x|^{n+2}}$$

continu voor alle x en voor welke vertoont de functie discontinuïteiten?

Bepaal deze discontinuïteiten.

15. Op het interval $-1 \leq x \leq 1$ is $f(x) = \frac{1}{1+x^2} - \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{(1+x^2)^n}$.

Is $f(x)$ continu?

Bestaat er een x , waarvoor $f(x)$ maximaal is?

16. Gegeven:

$$f(x) = x^3 \cos \frac{1}{x} \quad \text{voor } x \neq 0 .$$

$$f(0) = 0 .$$

Bewijs, dat $f(x)$ differentieerbaar is in $x = 0$ en dat $f'(x)$ continu is voor $x = 0$.

17. Gegeven:

$$f(x) = \left(\frac{1}{\tan x} - \frac{1}{\sin x} \right) \quad \text{voor } x \neq 0 .$$

$$f(0) = 0 .$$

Bewijs, dat $f(x)$ differentieerbaar is in $x=0$ en dat $f'(x)$ continu is voor $x=0$.

Analoge vraagstukken

Salet I, hoofdstuk IV, § 3, nrs. 1, 2, 5, 9.
hoofdstuk V, § 1.

In verband met de wenselijkheid de techniek van het differentiëren volkomen te beheersen verdient het aanbeveling zeer veel differentiatievraagstukken te maken.

Men vindt deze in grote getale in: Salet I, hoofdstuk V, § 1.

Bij het tekenen van een grafiek kan men aandacht schenken aan:

- 1) definitieverzameling van de functie,
- 2) nulpunten,
- 3) discontinuïteiten, in het bijzonder verticale asymptoten,
- 4) extrema,
- 5) gedrag voor grote x , in het bijzonder horizontale asymptoten,
- 6) gedrag in punten waarin $f(x)$ niet differentieerbaar is.

Teken de grafiek van

1. $f(x) = \frac{\sqrt{x}}{x^2 + 1}$, $x \geq 0$ (bepaal ook de raaklijn in $x = 0$).
2. $f(x) = \frac{e^x}{x^2 + 1}$ en $g(x) = \frac{e^x}{x^2 + \frac{3}{4}}$ in één figuur.
3. $f(x) = x - \sqrt[4]{8|x|}$.
4. $f(x) = \frac{e^x}{1 + e^x}$ en $g(x) = \frac{e^x}{(1 + e^x)^2}$ in één figuur. Bewijs, dat $g(x)$ even is.
5. $f(x) = \frac{x}{(1 + x^2)\sqrt{1 + x^2}}$.
6. $f(x) = \sqrt[3]{x+1} - \sqrt[3]{x-3}$.
7. $f(x) = \sin 2x + 3 \sin \frac{2}{3}x$, $-\frac{3\pi}{2} \leq x \leq \frac{3\pi}{2}$.
8. $f(x) = \cos x \cos 2x$ op het interval $0 \leq x \leq 2\pi$.
9. $f(x) = \frac{1}{\cos x} - \frac{9}{1 + \cos x}$.
10. $f(x) = \frac{x^2 + 2}{x - 1} e^x$.
11. $f(x) = -x \log x$, $x > 0$.

12. $\arcsin \frac{2x}{1+x^2}$.

13. $\arccos \sqrt{1-x^2}$, $|x| \leq 1$.

14. Bepaal de extrema van de functie $f(x)$ gedefinieerd in opgave 4.10.

15. Bepaal de extrema van de functie $f(c)$ gedefinieerd in opgave 4.11.

Overzicht van grondformules

$$\int x^n dx = \frac{1}{n+1} x^{n+1} + C, \quad n \neq -1; \quad \int e^x dx = e^x + C.$$

$$\int \frac{1}{x} dx = \log|x| + C; \quad \int a^x dx = \frac{a^x}{\log a} + C.$$

$$\int \cos x dx = \sin x + C; \quad \int \sin x dx = -\cos x + C.$$

$$\int \frac{dx}{\cos^2 x} = \tan x + C; \quad \int \frac{dx}{\sin^2 x} = -\cot x + C.$$

$$\int \frac{dx}{1+x^2} = \arctan x + C; \quad \int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}} = \arcsin x + C.$$

$$\int \frac{dx}{\sqrt{x^2-a^2}} = \log|x + \sqrt{x^2-a^2}| + C; \quad \int \frac{dx}{\sqrt{x^2+a^2}} = \log(x + \sqrt{x^2+a^2}) + C.$$

1. a) $\int x e^{cx^2} dx;$

b) $\int \frac{dx}{ax+b};$ c) $\int e^{ax} dx;$

d) $\int \frac{\sin x}{\cos x} dx;$

e) $\int \frac{x dx}{(ax^2+1)^2};$

f) $\int \frac{dx}{a^2+x^2};$

g) $\int \frac{dx}{\sqrt{a^2-x^2}}, \quad (a > 0);$

h) $\int \frac{x dx}{\tan(x^2)};$

i) $\int \frac{e^x}{e^x+1} dx.$

2. a) $\int_0^{\pi/2} e^{\sin t \cos t} \cos 2t dt;$

b) $\int_0^1 \arcsin x dx.$

3. a) $\int_0^1 \frac{e^{\arctan x}}{1+x^2} dx;$

b) $\int_0^{\pi/2} x^2 \cos x dx.$

4. a) $\int_1^e \log x \, dx$;

b) $\int_0^{\sqrt{\pi}} x \cos(x^2) \, dx$.

5. $\int_0^{\pi/2} x \sin x \, dx$;

b) $\int_{1/e}^e \frac{dx}{x(\log^2 x + 1)}$.

6. a) $\int_0^{\infty} e^{x-e^x} \, dx$;

b) $\int_0^{\infty} \left(\frac{1}{x+1} - \frac{1}{x+a} \right) dx$, $a > 0$.

7. a) $\int_{-\infty}^0 e^x \, dx$;

b) $\int_0^{\infty} x^{-2} e^{-\frac{1}{x}} \, dx$.

8. $\int_0^{\pi/2} \left(\frac{1}{x} - \frac{1}{\sin x} \right) dx$.

9. $\int_0^{\pi/2} \left(\frac{1}{x} - \cot x \right) dx$.

10. Schets de figuur ingesloten door de krommen $y = \frac{a^3}{x^2 + a^2}$ en $y = \frac{x^2}{2a}$ en bereken de oppervlakte ervan ($a > 0$).

11. $\int_0^{\frac{1}{2}} x^2 \arcsin x \, dx$.

12. $\int_1^{e^2} x \log^3 x \, dx$.

Analoge vraagstukken

Salet I, hoofdstuk VI, § 1, nrs. 5, 13, 18, 22, 28, 32, 49, 51, 66, 78.

§ 2, nrs. 12, 21.

§ 7, nrs. 25, 32, 41.

§ 8, nrs. 1, 3, 5.

1. Bewijs door volledige inductie, dat

$$1 + 2 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$$

en $1 + 8 + 27 + \dots + n^3 = (1 + 2 + 3 + \dots + n)^2.$

2. Bewijs door volledige inductie, dat

$$1 \cdot 2 + 2 \cdot 3 + 3 \cdot 4 + \dots + n(n+1) = n(n+1)(n+2)/3$$

en $1 \cdot 2 \cdot 3 + 2 \cdot 3 \cdot 4 + 3 \cdot 4 \cdot 5 + \dots + n(n+1)(n+2) =$
 $= n(n+1)(n+2)(n+3)/4.$

3. Druk de tweede afgeleide van $y = 3 \sin x - 4 \sin^3 x$ uit in $\sin x$.
 Toon aan, dat $y^{(4)} = 81y$.

4. Gegeven: $y = \log (ae^x + be^{-x})$, a en b constant.

Bereken: $(y')^2 + y''$.

5. Bepaal de n -de afgeleide van $y = \frac{4x^2 + 2x + 1}{2x + 1}$.

6. Bepaal de n -de afgeleide van $y = \frac{6x^2 + 5x + 1}{3x - 2}$.

7. Toon aan, dat de n -de afgeleide van $\frac{1}{1-x^2}$ is:

$$\frac{1}{2} n! \{ (1-x)^{-n-1} - (-1-x)^{-n-1} \}.$$

8. Gegeven is: $y = \log (x + \sqrt{x^2 + 1})$.

Leid een recurrente betrekking af tussen $y^{(n)}$, $y^{(n-1)}$ en $y^{(n-2)}$
 voor $n \geq 2$.

9. Gegeven $y = \arctan x$. Toon aan $(1+x^2)y' = 1$.

Leid daaruit een recurrente betrekking af voor $y^{(n)}$, $y^{(n-1)}$, $y^{(n-2)}$
 ($n \geq 2$).

10. Bepaal het buigpunt van $y = \arccos x$ en de buigpunten van $y = e^{-x^2/2}$.
11. Teken de grafiek van $f(x) = e^{-x} \sin x$ in het interval $0 \leq x \leq \pi$ en bepaal eventuele buigpunten.
12. Een cirkel met middelpunt M en straal 2 rolt over de x -as.
 a) Geef een parametervoorstelling van de kromme beschreven door het punt dat oorspronkelijk midden tussen M en O lag (dus in $(0,1)$).
 b) Bepaal van deze kromme de buigpunten.
13. Een kromme is in parametervoorstelling gegeven door

$$x = a \cos \varphi; y = b \sin \varphi; a > b > 0.$$
 Gevraagd worden de punten waarvan de afstand tot O extreem is.
14. Teken de kromme die in poolcoördinaten gegeven wordt door $r^2 = 4\varphi$.
 Bepaal het snijpunt met de eenheids­cirkel en de scherpe hoek die cirkel en kromme in dat punt met elkaar maken.
15. Bepaal de vergelijking in x, y -coördinaten van de kromme die in poolcoördinaten gegeven wordt door $r = (1 - \cos \varphi)^{-1}$, $0 < \varphi < 2\pi$.
 Druk de hoek tussen voerstraal en raaklijn van deze kromme uit in φ .

Analoge vraagstukken

Salet I, hoofdstuk I, § 1, nr. 7.

§ 2, nr. 7.

hoofdstuk V, § 2, nrs. 3, 9, 14, 20.

1. Gegeven: $z = \frac{2x}{1+y}$, $y \neq -1$.
- a) Bewijs dat $\lim_{x \rightarrow 0} z$ bestaat als $y = px - 1$, voor elke constante $p \neq 0$.
- b) Kan $z = \frac{2x}{1+y}$ in $(0, -1)$ continu voortgezet worden?
2. $f(x, y) = \frac{x^3 y - xy^3}{x^2 + y^2}$ voor $(x, y) \neq (0, 0)$, $f(0, 0) = 0$.
- Bewijs dat $f(x, y)$ continu is in $(0, 0)$.
3. Gegeven: $f(x, y) = 0$ voor $x \neq 0$ en $y \neq 0$;
 $f(x, 0) = x \sin \frac{1}{x}$ voor $x \neq 0$;
 $f(0, y) = y$.
- a) Is $f(x, y)$ continu in $(0, 0)$?
- b) Bestaan de partiële afgeleiden van $f(x, y)$ in $(0, 0)$?
4. Bepaal de partiële afgeleiden van
- a) $z = \arctan \frac{x}{y}$;   b) $z = (x+y)^{x-2y}$.
5. Bepaal de partiële afgeleiden van
- a) $z = x^y$;   b) $z = xye^{x+2y}$.
6. $z = e^y \arcsin(x-y)$. Toon aan dat $\frac{\partial z}{\partial x} + \frac{\partial z}{\partial y} = z$.
7. Gegeven: $z = \frac{x}{x^2 + y^2}$.
- Bewijs: $x \frac{\partial z}{\partial x} + y \frac{\partial z}{\partial y} = -z$.
8. $z = x^2 \arctan \frac{y}{x} - y^2 \arctan \frac{x}{y}$. Bewijs dat $x \frac{\partial z}{\partial x} + y \frac{\partial z}{\partial y} = 2z$.
9. Gegeven $z = f\left(\frac{x}{y}\right)$. Toon aan: $x \frac{\partial z}{\partial x} + y \frac{\partial z}{\partial y} = 0$.
10. Bepaal de (totale) differentiaal van de functie
- $f(x, y) = \log \tan \frac{x}{y}$ in het punt $\left(\frac{\pi}{8}, \frac{1}{2}\right)$.

11. Bepaal de (totale) differentiaal van de functie $f(x,y) = \arctan \frac{x+y}{1-xy}$ in het punt $(\frac{1}{2}, \frac{1}{3})$.
12. Bepaal de vergelijking van het raakvlak in het punt $(1,2,2)$ aan het oppervlak $z = \sqrt[3]{12 - xy^2}$.
13. Bewijs dat het raakvlak in het punt $(-2,1,-13)$ aan het oppervlak $z = 15x + 4y^2x^2 + 3y^2 + xy^4$ evenwijdig is aan de x -as.
14. Gegeven is $z = \sin x \sin y$ voor $0 \leq x < \pi$; $0 \leq y < \pi$.
- Bepaal de vergelijking van het raakvlak in het punt (x_0, y_0, z_0) .
  - Bepaal (x_0, y_0, z_0) zo dat het raakvlak evenwijdig is aan het xy -vlak.
15. Gegeven: $z = x^2 - 6xy + 5y^2 + 2x + 2y$.
- Bepaal de vergelijking van het raakvlak aan dit oppervlak in het punt (x_0, y_0, z_0) .
  - Bepaal (x_0, y_0, z_0) zo dat dit raakvlak evenwijdig is aan het xy -vlak.
16. Gegeven is: $y^3 = 6x^2 + 2$. Hierdoor is y als functie van x vastgelegd. Bepaal van deze functie het extreem en de buigpunten; teken ook de grafiek.
17. Gegeven is: $y^3 + 3x^2 - 6xy = 0$.
- Bepaal de punten op de kromme waar
- de raaklijn evenwijdig is aan de x -as;
  - de raaklijn evenwijdig is aan de y -as.
- N.B. Het punt $(0,0)$ wordt buiten beschouwing gelaten.
18. Gegeven is $\sqrt{x^2 - y^2} = \arcsin \frac{y}{x}$. Bereken $\frac{dy}{dx}$ in de snijpunten van de kromme met de rechte $y = \frac{1}{2}x$.

1. Gegeven: $z = xe^{xy}$, $x = \log t$, $y = \sin t$. Bepaal $\frac{dz}{dt}$.
2. Gegeven: $z = x \arcsin(x^2 + y^2)$, $x = e^t$, $y = \tan t$. Bepaal $\frac{dz}{dt}$.
3. Gegeven: $z = x^y$, $x = r \cos \varphi$, $y = r \sin \varphi$. Druk $\frac{\partial z}{\partial \varphi}$ en $\frac{\partial z}{\partial r}$ uit in x en y .
4. u is een functie van $x = \frac{\cos \varphi}{r}$ en $y = \frac{\sin \varphi}{r}$. Druk $\frac{\partial u}{\partial \varphi}$ uit in x en y en de partiële afgeleiden van u naar x en naar y .
5. $x = \cos u \sin v$ Beschouw z als functie van x en y en druk $\frac{\partial z}{\partial x}$ en $\frac{\partial z}{\partial y}$
 $y = \sin u \cos v$ uit in u en v .
 $z = 2u + 3v$
6. Gegeven: $u = \log\{(x-a)^2 + (y-b)^2\}$.
 Toon aan dat $\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial y^2} = 0$.
7. Gegeven: $u = \{(x-a)^2 + (y-b)^2 + (z-c)^2\}^{-\frac{1}{2}}$.
 Toon aan dat $\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial z^2} = 0$.
8. Door $x^3 + y^3 + z^3 - 3xyz = 0$ en $x + y + z = 1$ zijn y en z als functies van x gegeven; druk $\frac{dy}{dx}$ uit in x en y , $\frac{dz}{dx}$ in x en z .
9. Gegeven: $x + y + z = 1$; $x^2 + y^2 + z^2 = 25$. Beschouw x als onafhankelijk veranderlijke en bereken $\frac{dy}{dx}$, $\frac{dz}{dx}$, $\frac{d^2 y}{dx^2}$ en $\frac{d^2 z}{dx^2}$ voor $(x, y, z) = (4, -3, 0)$.
10. Gegeven is $\frac{x^2}{12} + \frac{y^2}{3} + \frac{z^2}{27} = 1$. Beschouw z als functie van x en y .
 Bepaal $\frac{\partial z}{\partial x}$ en $\frac{\partial z}{\partial y}$ en daarna de vergelijking van het raakvlak in het punt $(-2, 1, -3)$.
11. Door $ze^x = te^y$ en $-2x + 2y + z + 2t = 3$ zijn z en t gegeven als functies van x en y , Bepaal in $(x, y) = (0, 0)$ de waarde van $\frac{\partial z}{\partial x}$, $\frac{\partial z}{\partial y}$, $\frac{\partial t}{\partial x}$ en $\frac{\partial t}{\partial y}$.

12. Op het oppervlak $x^3 - 2x^2y - 3z + 4y = 0$ ligt het punt $(1,1,1)$.
Bepaal in dat punt $\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}$.
13. Gegeven: $x + y + z + u = 5$; $xyzu = 2$.
Beschouw x en y als onafhankelijk veranderlijken en bepaal $\frac{\partial^2 u}{\partial x \partial y}$ in het punt $(1,1,1,2)$.
14. Gegeven: $e^{xy} - z^2 - \arctan xy = 0$.
Bepaal $\frac{\partial^2 z}{\partial y^2}$ in het punt $(0,0,-1)$.
15. Gegeven: $xu + yz = 2$; $xz + yu = 3$.
Beschouw z en u als functies van x en y en bepaal $\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}$ in het punt $(0,1,2,3)$.
16. Gegeven: $xy + zt = 3$; $x + y + z + t = 5$.
Beschouw x en y als onafhankelijk veranderlijken en bepaal $\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}$ in het punt $(x,y,z,t) = (1,1,2,1)$.
17. Gegeven: $xy + xz + xt + yz + yt + zt = 0$; $x + y^4 + z + t = 4$.
Beschouw x en y als onafhankelijk veranderlijken en druk $\frac{\partial t}{\partial x}$ uit in x, y, z en t .
18. Gegeven: $xy + y^2 = 2z + z^2$. Beschouw x en y als de onafhankelijk veranderlijken en druk $\frac{\partial z}{\partial x} \cdot \frac{\partial z}{\partial y}$ uit in x en y .
19. Gegeven: $z = f(x,y)$. Verder zij $x = uv, y = \frac{u}{v}$.
Druk $\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}$ uit in z, u, v en de partiële afgeleiden van z naar u en v .
20. Gegeven: $z = f(u,v)$ en $x = uv, y = u + \frac{1}{v}$. Druk $y^2 \frac{\partial^2 z}{\partial x^2}$ uit in u, v en de partiële afgeleiden van z naar u en v .
21. Gegeven: $z = f(u,v)$; $x = \log \sqrt{u^2 + v^2}$; $y = \arctan \frac{u}{v}$.
Druk $\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}$ uit in u, v en de partiële afgeleiden van 1e en 2e orde van z naar u en v .
22. Gegeven: $x = a \frac{uv+1}{u+v}$, $y = b \frac{u-v}{u+v}$, $z = c \frac{uv-1}{u+v}$, $a \neq 0$ en $b \neq 0$.

Door hieruit u en v geëlimineerd te denken, kan men z als functie van x en y beschouwen: $z = f(x,y)$. Druk de partiële afgeleiden van de 1e orde van z naar x en naar y uit in u en v (pas III.17G. toe) en druk daarna $\frac{\partial z}{\partial x}$ en $\frac{\partial z}{\partial y}$ uit in x, y en z .

23. Gegeven: y is een functie van x . Men voert nieuwe veranderlijken z en t in door de betrekkingen:

$$x^2 + y^2 + z^2 + t^2 = 1$$

$$x + y + z + t = 0 .$$

Druk $\frac{dy}{dx}$ uit in $\frac{dz}{dt}$, x , y , z en t .

$$\text{Antwoord: } \frac{dy}{dx} = \frac{(t-x) + \frac{dz}{dt}(z-x)}{(y-t) + \frac{dz}{dt}(y-z)} .$$

1. Op de zijde AB van Δ OAB ligt een punt P tussen A en B zo, dat $AP : PB = \lambda : \mu$.
Druk de vector $\underline{OP}$ met behulp van λ en μ uit in de vectoren $\underline{OA}$ en $\underline{OB}$.
2. Bij het parallellogram OABC (OB en AC diagonalen) wordt BC met zichzelf verlengd tot BD. Druk $\underline{OD}$ uit in $\underline{OA}$ en $\underline{OB}$.
3. Ligt het punt $A(3, -2\sqrt{2})$ op de rechte $\underline{x} = (1, \sqrt{2}) + \lambda(-\sqrt{2}, 3)$?
Bepaal de coördinaten van de snijpunten van deze rechte met de assen.
4. Bewijs dat het punt $A(3, 4)$ ligt op de rechte $\underline{x} = (1, 5) + \lambda(2, -1)$.
In welke punten snijdt deze rechte de assen?
5. Bepaal het snijpunt van de rechten $\underline{x} = (2, 1) + \lambda(1, 3)$ en $\underline{x} = (0, 3) + \mu(1, 1)$.
6. Bepaal het snijpunt van de rechten $\underline{x} = (9, 0) + \lambda(7, 8)$ en $\underline{x} = (0, 8) + \mu(8, 9)$.
7. Geef een parameterrepresentatie van de rechte, die de volgende vergelijking heeft: $4x + 3y - 2 = 0$.
8. Geef een parameterrepresentatie van de rechte, die de volgende vergelijking heeft: $3x + 4y - 5 = 0$.
9. Geef een parameterrepresentatie van de rechte door $A(-1, 1, 4)$ en $B(1, 2, 3)$.
Waar snijdt deze rechte het XY-vlak?
10. Geef een parameterrepresentatie van de rechte door $A(1, 2, 3)$ en $B(2, 4, 3)$.
Bepaal het snijpunt met het XZ-vlak.
11. Geef een parameterrepresentatie van het vlak α , waarvan de vergelijking luidt: $2x + 3y + 4z = 7$.
12. Geef een parameterrepresentatie van het vlak α , dat gaat door het punt $A = (1, 2, 1)$ en evenwijdig is aan de rechten $\underline{x} = (-6, 2, 0) + \lambda(1, 1, 1)$ en $\underline{x} = (5, 1, 3) + \mu(6, 2, 1)$.
13. Bepaal een parameterrepresentatie van het vlak door O en de rechte $\underline{x} = (1, -1, 0) + \lambda(2, 1, 1)$.
14. Geef een parameterrepresentatie van het vlak door $A(0, 1, 1)$ en de rechte $\underline{x} = (1, 2, 1) + \lambda(2, 1, 2)$. Bepaal ook de vergelijking van dit vlak.
15. Bepaal het snijpunt van de rechte l, die door de punten $A(1, 2, 3)$ en $B(4, 5, -3)$ gaat, met het vlak, dat wordt gegeven door de vergelijking $2x - y + 3z = 4$.

16. Bepaal het snijpunt van de lijn door $A(1,0,-1)$ en $B(2,3,4)$ met het vlak $\underline{x} = (1,0,3) + \lambda(1,4,5) + \mu(1,3,3)$.
17. Gegeven het punt $A(1,1,2)$ en de lijn m , voorgesteld door $\underline{x} = (0,0,1) + \lambda(1,0,0)$. Bepaal een parameterstelling van de lijn l door A , die m en de Y -as snijdt.
18. Toon aan dat elk der beide volgende drietallen punten op één rechte liggen:
- a) $A(6,1,-3)$, $B(0,-2,3)$ en $C(10,3,-7)$;
 b) $A(5,3,4)$, $B(8,5,2)$ en $C(2,1,6)$.
19. Schrijf $\underline{y}$ als lineaire combinatie van $\underline{a}$, $\underline{b}$ en $\underline{c}$.
 $\underline{y} = (6,17,16)$; $\underline{a} = (1,4,5)$; $\underline{b} = (2,5,4)$; $\underline{c} = (1,2,0)$.
20. Schrijf $\underline{y} = (-1,4,7)$ als lineaire combinatie van $\underline{a} = (1,-2,3)$, $\underline{b} = (4,-3,1)$,
 $\underline{c} = (3,-2,5)$.
21. Schrijf $\underline{y} = (5,-2,3)$ als lineaire combinatie van $\underline{a} = (1,2,3)$, $\underline{b} = (2,1,1)$,
 $\underline{c} = (1,0,1)$.
22. Bewijs dat elk der volgende stelsels vectoren onafhankelijk is:
- 1) $(1,3)$; $(2,5)$.
  - 2) $(1,2,3)$; $(1,1,4)$; $(1,3,5)$.
  - 3) $(1,1,1,0)$; $(1,2,1,2)$; $(0,1,3,-1)$; $(1,-1,2,1)$.
  - 4) $(1,2,3,1,2)$; $(1,1,4,3,2)$; $(1,3,5,1,3)$.
23. Bewijs dat elk der volgende stelsels vectoren afhankelijk is:
- 1) $\underline{a} = (2,1,5)$; $\underline{b} = (3,2,1)$; $\underline{c} = (1,0,9)$; $\underline{d} = (1,2,17)$.
  - 2) $\underline{a} = (3,1,2,-1)$; $\underline{b} = (2,-1,1,1)$; $\underline{c} = (5,5,4,-5)$; $\underline{d} = (-2,-9,-3,9)$.
  - 3) $\underline{a} = (1,1,1)$; $\underline{b} = (1,2,4)$; $\underline{c} = (1,3,7)$.
24. Onderzoek of de volgende stelsels vectoren afhankelijk of onafhankelijk zijn:
- 1) $\underline{a} = (1,2,3)$; $\underline{b} = (3,2,1)$; $\underline{c} = (-3,2,7)$.
  - 2) $\underline{a} = (1,-1,4,2)$; $\underline{b} = (2,0,2,1)$; $\underline{c} = (7,-3,16,8)$.
  - 3) $\underline{a} = (4,5,2)$; $\underline{b} = (1,8,2)$; $\underline{c} = (14,4,1)$.
25. Onderzoek of de volgende stelsels vectoren afhankelijk of onafhankelijk zijn:
- 1) $\underline{a} = (2,3,4)$; $\underline{b} = (5,2,1)$; $\underline{c} = (-4,5,10)$.
  - 2) $\underline{a} = (4,-3,5)$; $\underline{b} = (2,-4,7)$; $\underline{c} = (10,5,3)$.
  - 3) $\underline{a} = (2,4,-1,-1)$; $\underline{b} = (1,5,1,-2)$; $\underline{c} = (-1,3,3,-2)$.

26. Onderzoek of de eindpunten van de volgende viertallen vectoren in één vlak liggen:
- 1) $(3, 2, 18)$, $(1, -2, 4)$, $(5, 0, 2)$, en $(2, -3, -4)$.
  - 2) $(-4, -2, 3)$, $(1, 3, -2)$, $(0, 3, -2)$, en $(5, -2, 0)$.
27. Toon aan dat het vlak $\underline{x} = (-3, 4, -1) + \lambda(1, 2, -1) + \mu(3, 1, -1)$ door 0 gaat.
28. Bewijs dat het vlak $\underline{x} = (0, 2, 5) + \lambda(1, 5, -2) + \mu(1, 7, 3)$ door de oorsprong gaat.
29. Bewijs dat de rechte $\underline{x} = (0, 7, 6) + \lambda(-1, 1, 1)$ evenwijdig is aan het vlak $\underline{x} = (6, 1, 2) + \alpha(1, 2, 3) + \beta(5, 1, 3)$.
30. Bewijs dat de rechte $\underline{x} = (1, 0, 20) + \lambda(2, 1, 3)$ evenwijdig is aan het vlak $U: x + y - z = 1$.
31. Bewijs dat de vlakken $\underline{x} = \lambda(1, 2, 4) + \mu(2, 1, 3)$ en $\underline{x} = (1, 1, 0) + \rho(-1, 1, 1) + \sigma(3, 0, 2)$ evenwijdig zijn.
32. Gegeven zijn de vectoren:
 $\underline{a} = (1, 3, 0, 3)$; $\underline{b} = (2, -1, -2, 1)$; $\underline{c} = (0, 7, 2, 5)$; $\underline{d} = (5, 1, -4, 5)$.
 Onderzoek de afhankelijkheid van de volgende stelsels vectoren:
 1) $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$; 2) $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{d}$; 3) $\underline{a}$, $\underline{c}$, $\underline{d}$.
 Bepaal verder een basis voor de deelruimte opgespannen door $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$ en $\underline{d}$.
33. Gegeven zijn de vectoren:
 $\underline{a} = (1, 2, 3, -1)$; $\underline{b} = (2, 3, 4, 0)$; $\underline{c} = (1, -1, 2, 1)$; $\underline{d} = (1, -4, 1, 3)$.
 Onderzoek de afhankelijkheid van de volgende stelsels vectoren:
 1) $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$; 2) $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{d}$; 3) $\underline{a}$, $\underline{c}$, $\underline{d}$.
 Bepaal verder een basis voor de deelruimte, opgespannen door $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$ en $\underline{d}$.
34. Gegeven zijn de vectoren: $\underline{a} = (8, 0, -9, 8)$, $\underline{b} = (12, -10, 6, 6)$,
 $\underline{c} = (4, 7, -6, -8)$, $\underline{d} = (8, -7, 3, 6)$ en $\underline{e} = (0, -3, 12, -10)$.
 Bepaal de dimensie en een eenvoudige basis van de door $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$, $\underline{d}$ en $\underline{e}$ opgespannen deelruimte.
35. De vectoren $\underline{a} = (3, -2, 3, 1)$; $\underline{b} = (2, 1, -2, -1)$; $\underline{c} = (1, 1, 2, 3)$, spannen een vectorruimte U op.
- a) Bepaal de dimensie van U .
  - b) Behoort $\underline{d} = (1, 4, 3, 1)$ tot U ?
  - c) Behoort $\underline{e} = (-4, 2, 1, 3)$ tot U ?

36. De vectoren $\underline{a} = (1, 2, 3, 4)$, $\underline{b} = (2, -1, 0, 2)$ en $\underline{c} = (4, -3, -1, -1)$ spannen een vectorruimte U op.

- a) Bepaal de dimensie van U .
- b) Behoort $\underline{d} = (-4, 1, -2, 10)$ tot U ?
- c) Behoort $\underline{e} = (3, 1, 2, 1)$ tot U ?

37. Gegeven zijn de vectoren: $\underline{a} = (3, -1, 4, 7)$, $\underline{b} = (1, -3, 2, 5)$, $\underline{c} = (2, 6, 1, -2)$, $\underline{d} = (5, 3, 2, -1)$ en $\underline{e} = (0, 4, -1, -4)$.

Bepaal van elk der volgende vectorruimten de dimensie en een basis.

- 1) U_1 opgespannen door $\underline{a}$, $\underline{b}$ en $\underline{c}$.
- 2) U_2 opgespannen door $\underline{a}$, $\underline{b}$ en $\underline{d}$.
- 3) U_3 opgespannen door $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$ en $\underline{e}$.

Geef ook een voorbeeld van een vector die niet in U_2 ligt.

Geef van elk der volgende stelsels homogene vergelijkingen de oplossing in vectorvoorstelling en controleer telkens de relatie:

dim. oplossingsruimte + dim. ruimte der rijvectoren = aantal onbekenden.

$$\begin{aligned} 1. \quad & x_1 + 2x_2 + 3x_3 - x_4 = 0 \\ & 2x_1 + 3x_2 - 2x_3 + 3x_4 = 0 \\ & 4x_1 + 6x_2 + x_3 + 2x_4 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 2. \quad & 3x_1 - 2x_2 - 3x_3 + 3x_4 = 0 \\ & 7x_1 - 5x_2 - 7x_3 + 7x_4 = 0 \\ & -5x_1 + 3x_2 + 5x_3 - 5x_4 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3. \quad & x_1 + 4x_2 - 3x_3 = 0 \\ & x_1 + x_2 - x_3 = 0 \\ & 3x_1 + 6x_2 - 4x_3 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 4. \quad & 4x_1 - 3x_2 + x_3 = 0 \\ & -2x_1 + x_2 - 2x_3 = 0 \\ & 2x_1 + x_2 + 5x_3 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 5. \quad & x_1 + x_2 - x_3 + x_4 = 0 \\ & x_1 - x_2 + 2x_4 = 0 \\ & 3x_1 - x_2 + 5x_4 = 0 \\ & x_1 + 3x_2 - 2x_3 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 6. \quad & x_1 + 2x_2 = 0 \\ & -2x_1 + x_2 = 0 \\ & 2x_1 + x_2 = 0 \\ & -x_1 + x_2 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 7. \quad & x_1 + 2x_3 = 0 \\ & -x_2 + x_3 = 0 \\ & 2x_1 + 5x_2 - x_3 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 8. \quad & 5x_1 + 4x_2 - 2x_3 = 0 \\ & 13x_1 + 14x_2 - 4x_3 = 0 \\ & -7x_1 - 5x_2 + 3x_3 = 0 \\ & 11x_1 + 13x_2 - 3x_3 = 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 9. \quad & 3x_1 + x_2 + 2x_3 - x_4 = 0 \\
 & 2x_1 - x_2 + x_3 + x_4 = 0 \\
 & 5x_1 + 5x_2 + 4x_3 - 5x_4 = 0 \\
 & 2x_1 + 9x_2 + 3x_3 - 9x_4 = 0.
 \end{aligned}$$

Los de volgende stelsels inhomogene vergelijkingen op.

$$\begin{aligned}
 10. \quad & x_1 + x_2 - 2x_3 = 0 \\
 & 2x_1 + x_2 - 3x_3 = 0 \\
 & 4x_1 - 2x_2 - 2x_3 = 0 \\
 & 6x_1 - x_2 - 5x_3 = 0 \\
 & 7x_1 - 3x_2 - 4x_3 = 1.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 11. \quad & x_1 + 2x_2 + 4x_3 + 7x_4 = 0 \\
 & -2x_1 + 3x_2 + 3x_3 + 4x_4 = -4 \\
 & 2x_1 - x_2 + x_4 = 3.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 12. \quad & x_1 - x_2 + x_3 + 2x_4 = 2 \\
 & 2x_1 - 3x_2 + 4x_3 - x_4 = 3 \\
 & x_1 - x_3 + 7x_4 = 3.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 13. \quad & x_2 + 2x_3 = 1 \\
 & x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 2 \\
 & 3x_1 + x_2 + x_3 = 3.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 14. \quad & x_1 + 2x_3 = 1 \\
 & -x_2 + x_3 = -1 \\
 & 2x_1 + 5x_2 - x_3 = 7.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 15. \quad & x_1 + x_2 + 2x_3 + 3x_4 - 2x_5 = 1 \\
 & 2x_1 + 4x_2 - 8x_5 = 3 \\
 & -2x_2 + 4x_3 + 6x_4 + 4x_5 = 0.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 16. \quad & x + 2y = 0 \\
 & x + 4y - 2z = 4 \\
 & 2x + 4z = -8 \\
 & 3x + 6z = -12 \\
 & -2x - 8y + 4z = -8.
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 17. \quad x_1 + 2x_2 - 2x_3 &= -1 \\
 2x_1 &\quad - 4x_3 = 2 \\
 &\quad x_2 + ax_3 = -1.
 \end{aligned}$$

Voor welke waarde(n) van a heeft dit stelsel één of meer oplossingen?
Bepaal deze oplossingen.

$$\begin{aligned}
 18. \quad x + y &= 2a + 2 \\
 2ax + y &= 3 \\
 (3a - 1)x + ay &= 7a - 2.
 \end{aligned}$$

Voor welke waarde(n) van a heeft dit stelsel een of meer oplossingen?
Bepaal deze oplossingen.

$$\begin{aligned}
 19. \quad 3x + 2y + z &= a + 2 \\
 x - y + az &= (a + 1)^2 \\
 ax + y + z &= a + 1
 \end{aligned}$$

Voor welke waarde(n) van a heeft dit stelsel een of meer oplossingen?
Bepaal deze oplossingen.

20. Schrijf een matrix op van 3 rijen en 4 kolommen, die
- 1) rang 0 heeft;
  - 2) rang 1 heeft.

21. Bepaal de rang van de beide volgende matrices:

$$1) \quad \begin{pmatrix} 1 & 2 & 0 & 5 & 1 \\ -1 & 0 & 1 & -3 & 3 \\ 0 & 1 & -2 & 1 & -3 \\ 2 & 3 & -3 & 9 & -5 \end{pmatrix}$$

$$2) \quad \begin{pmatrix} 1 & 2 & 0 & 3 & 1 \\ 3 & 2 & 2 & 3 & 1 \\ 0 & 2 & 2 & 3 & 1 \\ 2 & -1 & 2 & -2 & 4 \\ 2 & 3 & -2 & 5 & -3 \end{pmatrix}$$

22. Bepaal de rang van de matrix

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 1 & 3 & 5 & 7 \\ 1 & 4 & 7 & 10 \end{pmatrix}.$$

23. Bepaal de rang van de volgende matrices:

$$1) \quad \begin{pmatrix} 1 & 2 & 4 & 0 & -2 \\ -2 & -3 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 7 & 1 & -4 \\ -2 & -2 & 6 & 2 & -4 \end{pmatrix}$$

$$2) \quad \begin{pmatrix} 1 & -1 & 0 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 \\ 2 & -2 & 0 & 6 \\ -1 & -2 & 1 & 2 \end{pmatrix}$$

24. De rang van de volgende matrix is 2, bepaal a.

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & a & 3 \\ -1 & a & 2 & 1 \\ 2 & 1 & -3 & a \end{pmatrix} .$$

25.

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 2 \\ 1 & 2 & 3 \\ 2 & 8 & a \\ 5 & b & 13 \end{pmatrix}$$

Bepaal a en b zo, dat de rang van deze matrix 2 is.

26. Voor welke waarde a heeft de volgende matrix de rang 2?

$$\begin{pmatrix} 3 & 4 & 1 \\ 4 & 5 & 2 \\ 1 & 2 & a \end{pmatrix}$$

27. Van een stelsel homogene vergelijkingen is de coëfficiëntenmatrix:

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & -2a-2 \\ 2a & 1 & -3 \\ 3a-1 & a & -7a+2 \end{pmatrix} .$$

Voor welke a is de dimensie van de oplossingsruimte 0 resp. 1, 2, 3?

28. Gegeven: $x_i = \sum_{j=1}^2 a_{ij} y_j$; $y_j = \sum_{k=1}^2 a_{kj} z_k$, waarin $\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ -2 & 1 \end{pmatrix}$.

Bereken de matrix $\begin{pmatrix} c_{11} & c_{12} \\ c_{21} & c_{22} \end{pmatrix}$ uit de relatie $x_i = \sum_{k=1}^2 c_{ik} z_k$.

1. Bereken:

a)
$$\begin{vmatrix} 0 & -718 & +29 \\ 718 & 0 & 384 \\ -29 & -384 & 0 \end{vmatrix}$$

b)
$$\begin{vmatrix} 7 & -3 & 8 \\ 9 & 11 & 5 \\ 8 & 8 & 3 \end{vmatrix}$$

c)
$$\begin{vmatrix} 7 & 9 & 4 \\ 6 & 5 & 4 \\ 2 & 5 & 3 \end{vmatrix}$$

2. Bereken de volgende determinanten

a)
$$\begin{vmatrix} -4 & 1 & 0 & 1 \\ -2 & 0 & 2 & 1 \\ 0 & 2 & -3 & 0 \\ -7 & 2 & 0 & 2 \end{vmatrix}$$

b)
$$\begin{vmatrix} 11 & 3 & -4 & 5 \\ -13 & -4 & 5 & -6 \\ 18 & 5 & -5 & 7 \\ 8 & 2 & -2 & 3 \end{vmatrix}$$

3. Bereken:

a)
$$\begin{vmatrix} 1 & 3 & -1 & 2 \\ -1 & 1 & 0 & -1 \\ 1 & 2 & 1 & -2 \\ 0 & 3 & 4 & 1 \end{vmatrix}$$

b)
$$\begin{vmatrix} 4 & 6 & 2 & 5 \\ 6 & 9 & 3 & 7 \\ 5 & 8 & 6 & 2 \\ 7 & 10 & 8 & 3 \end{vmatrix}$$

4. Bereken de volgende determinanten

a)
$$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 3 & 1 \\ 1 & 4 & 6 & 4 \end{vmatrix}$$

b)
$$\begin{vmatrix} 2 & 4 & 6 & 5 \\ 3 & 6 & 9 & 2 \\ 5 & 3 & 2 & 3 \\ 7 & 2 & 5 & 4 \end{vmatrix}$$

5. Los x op uit:
$$\begin{vmatrix} 2 & x-2 & 4 \\ 1 & x-1 & 2 \\ 2 & 0 & x+3 \end{vmatrix} = 0.$$

6. Los x op uit:
$$\begin{vmatrix} x & 2 & 3 \\ 2 & x & 3 \\ 3 & 2 & x \end{vmatrix} = 0.$$

7. a) Gegeven: A(2,1), B(4,2), C(3,5).

Bepaal de oppervlakte van ΔABC .

b) Gegeven: P(1,2,3), Q(4,5,6), R(7,8,15).

Bepaal de inhoud van het viervlak OPQR.

8. Bepaal de inhoud van het tetraeder ABCD.

A(1,2,-1); B(-2,0,3); C(-3,4,-4); D(2,1,0).

9. Bepaal de inhoud van het tetraeder ABCD.

$$A(2,3,4); B(-2,4,8); C(1,1,5); D(0,2,6).$$

10. Bepaal de inhoud van het tetraeder ABCD.

$$A(1,6,7); B(3,9,11); C(4,8,2); D(2,1,8).$$

11. Los met behulp van de regel van Cramer y op uit:

$$x - y + 3z = 6$$

$$3x - 2y + 7z = 14$$

$$x + 3y - 3z = -4.$$

12. Los met behulp van de regel van Cramer x op uit

$$3x + 4y + 2z = 6$$

$$4x + 6y + 3z = 6$$

$$2x + 3y + z = 1.$$

13. Los met de regel van Cramer x_3 op uit

$$x_1 + 3x_2 + x_3 = 5$$

$$2x_1 - 3x_2 + x_3 = 0$$

$$5x_1 + 3x_3 = 8.$$

14. Onderzoek of de volgende vlakken door één punt gaan:

$$2x + 3y + z - 6 = 0$$

$$x - y + 4z - 4 = 0$$

$$7x + 5y - 3z - 9 = 0$$

$$-x + 7y - 9z + 4 = 0.$$

15. Onderzoek of de volgende vlakken door één punt gaan:

$$x - y + z = 0$$

$$5x + 3y + z - 8 = 0$$

$$2x + 4y - 3z + 10 = 0$$

$$6x + y + z + 5 = 0.$$

16. Onderzoek of de volgende vlakken door één punt gaan:

$$x + y + z - 1 = 0$$

$$2x + 3y + 4z - 1 = 0$$

$$4x + 2y + 3z + 6 = 0$$

$$3x + 4y + 2z - 14 = 0.$$

17. Teken in het complexe vlak de beeldpunten van de getallen

$$z_1 = -3; z_2 = 2i; z_3 = 1+i; z_4 = -\sqrt{3} - i$$

en schrijf deze getallen in de vorm $re^{i\varphi}$ ($-\pi \leq \varphi < \pi$, $r > 0$).

18. $z_1 = -1 - i\sqrt{3}$, $z_2 = -2$. Teken de getallen z_1 , z_2 en $z_1 + z_2$ in het complexe vlak. Schrijf elk van deze drie getallen in de vorm $re^{i\varphi}$ met $-\pi < \varphi \leq \pi$, $r > 0$.

19. Teken de beeldpunten van de getallen

$$2e^{\frac{1}{6}\pi i}; \sqrt{2}e^{\frac{1}{4}\pi i}; 2\sqrt{3}e^{\frac{5}{6}\pi i}; \frac{1}{2}\sqrt{2}e^{-\frac{3}{4}\pi i}$$

en schrijf deze getallen in de vorm $a+bi$ (a en b reëel).

20. $z_1 = \frac{2}{3}e^{\frac{3}{4}\pi i}$, $z_2 = 2e^{-\frac{11}{12}\pi i}$. Teken de getallen z_1 , z_2 , $z_1^{-1}z_2$ en $\overline{z_2} \overline{z_1}^{-1}$ in het complexe vlak. Schrijf de laatste twee getallen in de vorm $a+bi$.

21. Teken in het complexe vlak het beeldpunt van een getal z .

Construeer dan de beeldpunten van de getallen $z+2$, $-2z$, $\frac{1}{z}$, $z-2i$, iz , $\overline{z}$, $-i\overline{z}$.

22. Teken het beeldpunt van een complex getal z .

Construeer daarna de beeldpunten der getallen $ze^{-\frac{1}{2}\pi i}$, $3ze^{\frac{7}{6}\pi i}$, $ze^{\frac{2}{3}\pi i}$.

1. Geef in het complexe vlak aan waar de punten z liggen die voldoen aan de beide ongelijkheden

$$|z+1-i|^2 \leq 2 \quad \text{en} \quad \frac{1}{2}\pi \leq \arg z \leq \frac{3}{4}\pi .$$

2. Hetzelfde voor de punten z , die voldoen aan

$$\arg \frac{z+i}{z-1} = \frac{\pi}{2} .$$

3. Bepaal de meetkundige plaats van de beeldpunten der getallen z , die voldoen aan één der volgende voorwaarden:

a) $|z-3i| = |4+2i-z|$;

b) $\arg \frac{z-1}{z+1} = \frac{\pi}{2}$;

c) $\operatorname{Im} \frac{z-3}{z+2i} = 0$.

4. Waar liggen de punten z die voldoen aan

a) $\left| \frac{\bar{z}z}{(1-z)^2} \right| = 1$?   b) $\frac{\bar{z}z}{(1-z)^2} = 1$?

5. z doorloopt de eenheidscirkel in positieve zin, te beginnen bij $z = -1$.

Welke baan beschrijft $w = 2e^{\frac{\pi}{4}i} \cdot (z-i+2)$?

6. z is het complexe getal $e^{i\alpha}$, α reëel.

a) Toon aan, dat $w = \frac{z^2 - z + 1}{2z}$ reëel is.

b) Beschrijf nauwkeurig de baan, die het beeldpunt van w doorloopt, als $\arg z$ toeneemt van 0 tot 2π .

7. z doorloopt de eenheidscirkel. Welke baan beschrijft $w = \frac{z-i}{z+1}$?

Schrijf $\arg w$ en $|w|$ als functies van $\varphi = \arg z$ ($-\pi \leq \varphi < \pi$).

8. Stel a is een complex getal, r en p reëel, r positief.

Laat zien dat de meetkundige plaats van de beeldpunten van de complexe getallen z die voldoen aan de vergelijking

$$(z+a)(\bar{z}+\bar{a}) = r^2$$

een cirkel is.

Leid de betrekking af waaraan p en a moeten voldoen opdat hetzelfde geldt voor de vergelijking $z\bar{z} + a\bar{z} + \bar{a}z + p = 0$.

9. Los op: $(z-i)^4 = -1$ en teken de beeldpunten van de wortels van deze vergelijking.

10. Dezelfde vragen voor de vergelijking

$$z^{10} + z^8 + z^6 + z^4 + z^2 + 1 = 0 .$$

11. Los op: $(z+2-i)^6 = i$ en teken de beeldpunten van de wortels van deze vergelijking.

12. Dezelfde vragen voor de vergelijking

$$z^{11} + z^{10} + \dots + z^2 + z + 1 = 0 .$$

13. Schrijf de som $\sum_{m=k}^p \cos 2m\varphi$ met behulp van complexe getallen als een product.

14. Schrijf de som $\sum_{m=k}^p \sin 2m\varphi$ met behulp van complexe getallen als een product.

15. Bepaal $\int_0^{\frac{1}{4}\pi} \frac{e^{i \tan x}}{\cos^2 x} dx .$

16. Bereken $\int_2^{\infty} \cos \pi x e^{-\pi x \sqrt{2}} dx .$

17. Bepaal $\int_0^{\infty} e^{-bx} \sin ax dx \quad (b > 0) .$

Analoge vraagstukken

Salet I, Hoofdstuk II, § 3 nrs. 1, 2, 6, 7, 8.

§ 4 nrs. 4, 6, 7.

§ 5 nrs. 4, 9, 11.

1. Gegeven is de differentiaalvergelijking:

$$xy'' - (2x + 1)y' + (x + 1)y = 0.$$

- a) Toon aan dat $y = x^2 \cdot x$ voldoet.
- b) Zoek nog een oplossing.
- c) Schrijf nu de algemene oplossing op.

2. Gegeven is de differentiaalvergelijking:

$$x^2 y'' - xy' + y = 0.$$

- a) Toon aan dat $y = x \log x$ voldoet.
- b) Zoek nog een oplossing.
- c) Geef de algemene oplossing.
- d) Bepaal de oplossing waarvoor geldt

$$y(1) = 1 \quad \text{en} \quad y'(1) = 2.$$

3. $y = f(x)$ voldoet aan de differentiaalvergelijking

$$y'' + y = 2y'.$$

Verder is gegeven: $f(0) = 3$; $f'(0) = 1$.

Bepaal $f(x)$.

4. Los op: $y''' - 6y'' + 11y' - 6y = 0$.

Bepaal alle reële oplossingen van

5. $y^{(4)} + 2y'' + y = 0$.

6. $y^{(4)} - y' = 0$.

7. $y''' - 2y' + 4y = 0$.

8. $y' - y - x - 1 = 0$.

9. $y'' + 5y' + 6y = e^x$.

$$10. y''' - 2y'' - 5y' + 6y = \sin x.$$

$$11. y'' + m^2y = a \cos mx + b \sin mx, \text{ voor alle reële } a, b \text{ en } m.$$

$$12. y^{(4)} - 2y'' + y = 24xe^x.$$

$$13. y'' - 4y' + 5y = \sin x.$$

$$14. y' - 4y = e^{4x} + e^{-4x}.$$

$$15. y'' - 3y' + 2y = x^2e^{3x}.$$

$$16. y'' + y = x \sin x.$$

17. a) In een bak van 60 L met een oplossing van de concentratie $x(t)$ voert men 1 L water per sec. toe en 1 L oplossing per sec. af. Laat $x(0) = c$; bepaal $x(t)$.
- b) De bak wordt tevoren in twee delen van 30 L verdeeld door een schot met een opening (toevoer in het ene deel, afvoer uit het andere); de concentraties zijn er $y(t)$ en $z(t)$. Laat $y(0) = z(0) = c$; bepaal $y(t)$ en $z(t)$.

Analoge vraagstukken

Salet I, hoofdstuk IX, § 4, nrs. 1, 3-6.

§ 5, nrs. 1-16.

Salet II, hoofdstuk XIII, § 1, nrs. 1-11.

Bewijs met de definitie van convergentie van een reeks dat de reeks waarvan de algemene term in de volgende opgaven gegeven wordt, convergent is en bepaal de som.

$$1. u_n = \int_n^{n+1} e^{-x} dx, \quad n \geq 1.$$

$$2. u_n = \int_n^{n+1} \frac{dx}{x^3}, \quad n \geq 1.$$

$$3. u_n = \sin\left(\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1}\right) \cos\left(\frac{1}{n} + \frac{1}{n+1}\right), \quad n \geq 1.$$

$$4. u_n = \frac{1}{n^2 - \frac{1}{4}}, \quad n \geq 1.$$

$$5. u_n = (-1)^{n+1} \frac{2n+1}{n(n+1)}, \quad n \geq 1.$$

$$6. u_n = \frac{1}{n(n+3)}, \quad n \geq 1.$$

Onderzoek met de vergelijkingsstelling of de volgende reeksen convergent of divergent zijn.

$$7. 1 + \frac{3}{2} + \frac{1}{2^2} + \frac{3}{2^3} + \frac{1}{2^4} + \frac{3}{2^5} + \dots$$

$$8. a_0 + \frac{a_1}{10} + \frac{a_2}{10^2} + \frac{a_3}{10^3} + \frac{a_4}{10^4} + \dots \text{ met } a_n \text{ geheel en } 0 \leq a_n \leq 9.$$

(Dit is een decimale breuk.)

$$9. \frac{1}{1+1} + \frac{1}{2+\frac{1}{2}} + \dots + \frac{1}{n+\frac{1}{n}} + \dots$$

$$10. \frac{1}{2 \cdot 1^2} + \frac{1}{3 \cdot 2^2} + \frac{1}{4 \cdot 3^2} + \frac{1}{5 \cdot 4^2} + \dots$$

Onderzoek met de vergelijkingsstelling of de volgende reeksen convergent of divergent zijn.

$$11. (1+3) + (1+\frac{3}{2})^2 + (1+\frac{3}{3})^3 + (1+\frac{3}{4})^4 + \dots$$

$$12. \sum_{n=2}^{\infty} \frac{4}{\sqrt{n(n^2-1)}}.$$

$$13. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n-1}{n^p} \quad (\text{voor elke } p).$$

$$14. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} \{2 + (-1)^n\}.$$

$$15. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1000}{(2n-1)^2}.$$

$$16. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sqrt{n+1} - \sqrt{n}}{n}.$$

$$17. \sum_{n=1}^{\infty} \sin \frac{\pi}{\sqrt{n}}.$$

$$18. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n} \sin \frac{1}{n}.$$

$$19. \sum_{n=1}^{\infty} (1 - \cos \frac{1}{n}).$$

$$20. \sum_{n=1000}^{\infty} \sin \frac{1}{\sqrt{n}}.$$

$$21. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{2^{\log n}}.$$

$$22. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2}{\sqrt{n^2 + 3n + 2}}.$$

$$23. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n + 1}{n}.$$

$$24. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^3 - 100n^2 + n}{n^4 + n^3 - 8n^2 + 1}.$$

$$25. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\arctan n}{n^2 - n + 1}.$$

$$26. \sum_{n=1}^{\infty} (\sqrt{n^4 + n} - \sqrt{n^4 - n}).$$

$$27. \sum_{n=1}^{\infty} n^{-\log n}.$$

$$28. \sum_{n=1}^{\infty} n \arctan \frac{1}{n\sqrt{n}}.$$

$$29. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n\sqrt{n}} \arctan \sqrt{n}.$$

$$30. \sum_{n=1}^{\infty} n! e^{-n}.$$

$$31. \sum_{n=1}^{\infty} n^{-p} \cos \frac{1}{n} \quad \text{voor alle reële waarden van } p.$$

Onderzoek met Cauchy/d'Alembert de convergentie van

$$32. \sum_{n=1}^{\infty} n^p p^n \quad \text{voor de verschillende waarden van } p > 0.$$

Onderzoek met Cauchy/d'Alembert de convergentie van

$$33. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{5^n}.$$

$$34. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^n}{10^n}.$$

$$35. \sum_{n=1}^{\infty} n^2 e^{100-n}.$$

$$36. \sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{n}{n+1}\right)^{n(n-1)}.$$

$$37. \sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{n+1}{2n+1}\right)^n.$$

$$38. \sum_{n=1}^{\infty} (n^2 - 2n)e^{-n}.$$

Onderzoek of de volgende reeksen convergent zijn en zo ja, of zij absoluut of relatief convergent zijn.

$$39. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos n\pi}{\sqrt{2n+1}}.$$

$$40. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n + \sqrt{n}}.$$

$$41. \sum_{n=2}^{\infty} \frac{(-1)^n}{\log n}.$$

$$42. \sum_{n=1}^{\infty} \sin \frac{n\pi}{2} \cdot (\sqrt{n-1} - \sqrt{n+1}).$$

$$43. \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{\cos n\pi}{n}.$$

$$44. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{\log(e^n + e^{-n})}.$$

1. Bepaal de convergentiestraal van de volgende machtreeksen

$$a) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^n x^n}{n^n} \quad b) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^n x^{2n}}{n!} \quad c) \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{x^{n(n+1)}}{3^{2n^2+2n}}$$

2. Bepaal de convergentiestraal van de volgende machtreeksen

$$a) \sum_{n=1}^{\infty} n! x^n \quad b) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n! x^{3n}}{n^n} \quad c) \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} x^n \sin n \frac{\pi}{4}$$

3. Bepaal van de volgende machtreeksen

- 1) de convergentiestraal;
- 2) het gedrag in de randpunten;
- 3) de som voor die waarden van x waarvoor de reeks convergeert.

$$a) \sum_{n=0}^{\infty} (n+4)(n+3)x^n \quad b) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{nx^n}{n+1}$$

4. Bepaal van de volgende machtreeksen

- 1) de convergentiestraal;
- 2) het gedrag in de randpunten;
- 3) de som voor die waarden van x waarvoor de reeks convergeert (alleen in de gevallen b) en c)).

$$a) \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} \frac{x^{2n+1}}{(2n-1)(2n+1)} \quad b) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n+1)x^n}{n}$$

$$c) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^{n+2}}{n!(n+2)}$$

5. Onderzoek de convergentie en bepaal de som van de reeks

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(\sin x)^n \cos x}{n}.$$

6. Onderzoek voor welke x de volgende reeksen convergeren

$$\text{a) } \sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{1}{x}\right)^n. \quad \text{b) } \sum_{n=1}^{\infty} n \left(\frac{x}{x+1}\right)^{n-1}. \quad \text{c) } \sum_{n=1}^{\infty} \frac{e^{n(x-x^2)}}{\log(n+1)}.$$

7. Onderzoek voor welke x de volgende reeksen convergeren

$$\text{a) } \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} (2+x)^{2n+1}. \quad \text{b) } \sum_{n=1}^{\infty} e^{-nx} \arctan \frac{1}{n}.$$

$$\text{c) } \sum_{n=2}^{\infty} \frac{x+2}{x^2 \log n}.$$

8. Bepaal van de volgende reeksen

- 1) de convergentiestraal;
- 2) het gedrag in de randpunten.

$$\text{a) } \sum_{n=1}^{\infty} (3^n - e^n) x^n. \quad \text{b) } \sum_{n=1}^{\infty} (\sqrt{n^2 + n + 1} - n) x^n$$

9. Bepaal van de volgende reeksen

- 1) het convergentiegebied;
- 2) het gedrag in de randpunten.

$$\text{a) } \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2^n - 1}{n^2} x^n. \quad \text{b) } \sum_{n=1}^{\infty} \frac{e^n}{3^n + 2^n} x^n.$$

Analoge vraagstukken.

Salet I, Hoofdstuk VIII, § 3: 1, 4(1°, 2°, 5°),
5(1°, 3°, 6°),
6(1°, 3°),
7, 12.
§ 4: 1(2°, 4°), 6.

1. Geef met behulp van de standaardreeksen de reeksontwikkelingen tot aan de term met x^7 van de functies

$$a) \frac{\sin x}{x(1+x^2)}; \quad b) \log \cos x.$$

2. Geef met behulp van de standaardreeksen de reeksontwikkelingen van de functies

$$a) \frac{\cos x}{1+x^2} \text{ tot aan de term met } x^7. \quad b) \log(x + \sqrt{1+x^2}) \text{ tot aan de term met } x^5.$$

3. Bepaal eveneens met behulp van de standaardreeksen de Taylorreeks van de functies

$$a) \cos x \text{ rond } x = \frac{\pi}{3}; \quad b) \frac{1}{\sqrt{x}} \text{ rond } x = 2.$$

4. Bepaal eveneens met behulp van de standaardreeksen de Taylorreeks van de functies

$$a) \sqrt{x} \text{ rond } x = 1; \quad b) \sin x \text{ rond } x = \frac{\pi}{4}.$$

5. Bepaal met behulp van reeksontwikkelingen

$$a) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x - x}{\tan x - x}; \quad b) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1}{\log(1-x)}; \quad c) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{x+x^2} - e^x - x^2}{x^3}.$$

6. Bepaal met behulp van reeksontwikkelingen

$$a) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\log(1+x) - x}{\cos x - 1}; \quad b) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(e^x - 1)(2x^2 - 1 + \cos 2x)}{6 \sin x - 6x + x^3}.$$

$$c) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\log \frac{\arctan x}{x} + \frac{1}{2} x \sinh x}{x^4}.$$

7. Onderzoek de volgende reeksen op convergentie

$$\text{a) } \sum_{n=1}^{\infty} \left(1 - \cosh \frac{1}{n}\right); \quad \text{b) } \sum_{n=1}^{\infty} \left(\log\left(2 + \frac{1}{n}\right) - \log 2 - \frac{1}{4n}\right).$$

8. Onderzoek de volgende reeksen op convergentie

$$\text{a) } \sum_{n=1}^{\infty} \left(\arctan \frac{1}{n} - \frac{1}{n}\right); \quad \text{b) } \sum_{n=1}^{\infty} \left(a^{1/n} - 1\right); \quad a > 1.$$

9. Voor welke complexe waarden van z convergeert de reeks

$$\sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{z-1}{z+i}\right)^n \frac{1}{\sqrt[n]{n}} \quad ?$$

10. Voor welke complexe waarden van z convergeert de machtreeks

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} e^{nz^2} \quad ?$$

11. Voor de berekening van $\sinh 1$ worden 3 termen van de reeksontwikkeling gebruikt. Geef een schatting van de gemaakte fout volgens de methode van de meetkundige reeks (zie collegesyllabus VII.24).

12. Hoeveel termen van de reeksontwikkeling van e^x moet men minstens nemen om $e^{1/10}$ in 4 decimalen nauwkeurig te berekenen? Gebruik hiervoor één van de methoden die in de collegesyllabus op blz. VII.24 zijn aangegeven.

13. Bereken $\cos \frac{1}{10}$ in 4 decimalen nauwkeurig en schat de fout met één der in 12 genoemde methoden.

14. Bereken $\sinh \frac{1}{20}$ in 6 decimalen nauwkeurig.
15. Bereken $\log \frac{2}{3}$ met behulp van de reeksontwikkeling voor $\log \frac{1-x}{1+x}$; breek de reeksontwikkeling af na de 3e term en bepaal van $\log \frac{2}{3}$ een zo groot mogelijk aantal decimalen.

16. Bereken $\int_0^{1/10} e^{-t^2} dt$ in 8 decimalen nauwkeurig door e^{-t^2} in een

machtreeks te ontwikkelen.

Analoge vraagstukken

Salet I, Hoofdstuk VIII, § 3: 8, 9(1°, 2°, 4°);
 § 4: 7, 11, 29;
 § 5: 13.

1. Bepaal de afstand van de punten $(2,1,3)$ en $(-1,2,4)$.
2. Bepaal de afstand van de punten $(-1,1,-3)$ en $(-3,-2,3)$.
3. Bepaal de scherpe hoek, die de volgende rechten met elkaar maken:

$$\underline{x} = (7,1,-2) + \lambda(2,-1,-3) \text{ en } \underline{x} = (0,4,5) + \mu(1,3,2).$$

4. Bepaal de scherpe hoek, die de volgende rechten met elkaar maken:

$$\underline{x} = (2,-3,4) + \lambda(1,2,3) \text{ en } \underline{x} = (5,1,-3) + \mu(-2,3,1).$$

5. Bepaal de afstand van het punt $(3,-1,5)$ tot de rechte

$$\underline{x} = (0,-1,2) + \lambda(2,2,1).$$

6. De rechte l is gegeven door: $\underline{x} = (2,1,12) + \lambda(2,-3,6)$.

Bepaal de afstand van $(2,1,12)$ tot het snijpunt van l met het xy -vlak.

7. Gegeven is

$$l : \underline{x} = (3,2,5) + \lambda(0,2,-1) ;$$

$$m : \underline{x} = (4,-3,-1) + \mu(3,-4,1) .$$

Bepaal de afstand van l en m en een parametervoorstelling van de rechte n , die l en m loodrecht snijdt.

8. Gegeven is

$$l : \underline{x} = (-1,3,6) + \lambda(6,1,-2) ;$$

$$m : \underline{x} = (0,-4,-3) + \mu(3,2,-2) .$$

Bepaal de afstand van l en m en een parametervoorstelling van de rechte n , die l en m loodrecht snijdt.

9. Bepaal de scherpe hoek tussen

a) de rechten $2x + 3y - 7 = 0$ en $x - 5y + 4 = 0$;

b) de vlakken $5x + 3y - 8z = 13$ en $13x - 2y - 11z = 5$.

10. Bepaal de scherpe hoek tussen

a) de rechten $3x - 4y - 13 = 0$ en $x + 7y + 4 = 0$;

b) de vlakken $2x + 2y - z = 5$ en $x - z = 4$.

11. Bepaal de vergelijking van het vlak U door het punt $P(2,3,4)$ en loodrecht op de rechte:

$$\begin{cases} 2x - 2y + z = 5 ; \\ x - 2y - 2z = -1 . \end{cases}$$

12. Bepaal de vergelijking van het vlak U door het punt $P = (1,2,-1)$ en loodrecht op de rechte l :

$$\begin{cases} 2x - y + z = 1 ; \\ x - y + 2z = 2 . \end{cases}$$

13. Bepaal de parametervoorstelling van de projectie van de rechte $l : \underline{x} = (-3,7,-1) + \lambda(3,-3,1)$ op het vlak U met vergelijking $3x - 2y + 2z = 9$.

14. Gegeven het vlak $V : x + 3y - 4z + 5 = 0$ en de punten $A(2,2,3)$ en $B(4,2,1)$. Gevraagd de vergelijking van het vlak W door AB en loodrecht op V.

15. Bepaal in R_5 de afstand van het punt $(2,1,-3,1,-2)$ tot het hypervlak waarvan de vergelijking is

$$7x_1 - 5x_2 + 3x_3 - 6x_4 + 5x_5 - 8 = 0.$$

16. Bepaal in R_5 de afstand van het punt $(1,2,3,-2,-1)$ tot het hypervlak waarvan de vergelijking is:

$$4x_1 - 3x_2 + 6x_3 + 4x_4 - 2x_5 + 8 = 0.$$

17. Gegeven is de bol $x^2 + y^2 + z^2 - 8z + 7 = 0$.

Gevraagd worden: a) het raakvlak in $(2,-2,3)$;

b) de raakvlakken evenwijdig aan het vlak

$$4x - 8y + z = 31.$$

18. Bepaal de raakvlakken aan de bol $x^2 + y^2 + z^2 = 9$, die gaan door de rechte $\underline{x} = (1, 1, 5) + \lambda(-2, 1, 2)$.
19. Schrijf de vergelijking van de bol $x^2 + y^2 + z^2 + 4x + 16y + 8z + 59 = 0$ in de vorm $(\underline{x} - \underline{a}, \underline{x} - \underline{a}) = r^2$. Wat is het poolvlak van $P(-2, \frac{1}{3}, -4)$ t.o.v. deze bol?
Bepaal de punten Q op de bol zodanig dat PQ raaklijn aan de bol is en loodrecht op de x-as staat.
20. Bepaal de bol die O tot middelpunt heeft en die zodanig is dat de punten $A = (1, -2, 3)$ en $B = (-1, 1, 4)$ in elkaars poolvlak liggen.
21. Bewijs dat de vectoren $\underline{a} = (2, 14, 5)$ en $\underline{b} = (-11, -2, 10)$ gelijke lengte hebben en loodrecht op elkaar staan. Bereken een vector $\underline{c}$ met de eigenschappen $\underline{c} \perp \underline{a}$ en $\underline{c} \perp \underline{b}$, $|\underline{c}| = 15$.
22. Gegeven de punten $A(2, 14, 5)$, $B(-10, 2, 11)$, $C(2, -1, 2)$ en $D(-14, 7, -14)$. Bewijs dat ABCD een orthocentrisch viervlak is (een viervlak waarvan elk paar overstaande ribben loodrecht op elkaar staan).
23. Bereken de afstand tussen de lijnen
- $$\underline{x} = (2, 1, 0) + \lambda(1, 2, 3);$$
- en
- $$\underline{x} = (2, -4, -7) + \mu(-2, 1, 1).$$
24. Idem voor $\underline{x} = (-1, 2, 0) + \lambda(1, -1, 2);$
 $\underline{x} = (2, 1, 1) + \mu(1, -1, 2).$
25. Bepaal de scherpe hoek tussen de vlakken
- $$U : x + y + 2z = 3;$$
- $$V : 2x - y + z = 4.$$
26. Bepaal de vergelijking van het vlak V, dat gaat door de punten $A(3, -6, 3)$ en $B(1, -6, 0)$ en dat loodrecht staat op het vlak
- $$U : 2x - 3y + 6z + 7 = 0.$$

27. Bepaal de parametervoorstelling van de projectie van de rechte $l : \underline{x} = (3, -10, 6) + \lambda(4, -9, 7)$ op het vlak $U : x - 5y + 3z = 1$.
28. Gegeven de punten $A(2, 1, 0)$, $B(2, 3, 6)$ en $C(-2, 3, 6)$.
Bepaal de sinus van de hoek tussen OC en vlak OAB .
29. Gegeven zijn de punten $O(0, 0)$, $A(3, 4)$ en $B(3, -6)$ in R_2 .
Bepaal de vergelijking van
- 1) de cirkel door O met A als middelpunt;
  - 2) de ongeschreven cirkel van ΔABO ;
  - 3) de cirkel door B , die in O aan de X -as raakt.
30. Gegeven is de cirkel $x^2 + y^2 = 25$.
Bepaal de vergelijking van
- 1) de raaklijn in het punt $(3, -4)$;
  - 2) de raaklijnen evenwijdig aan de rechte $4x + 3y = 0$;
  - 3) de poollijn van het punt $(-5, 15)$;
  - 4) de raaklijnen uit het punt $(-5, 15)$.
31. Door de rechten $x - 4y = 12$, $x - y = 4$, $x + 4y = 4$ wordt in R_2 een ΔABC ingesloten. Bepaal de vergelijking van de cirkel waarvan ΔABC pooldriehoek is; d.w.z. ieder hoekpunt van ΔABC heeft als poollijn t.o.v. de gevraagde cirkel de overstaande zijde uit ΔABC .
 M is het middelpunt van deze cirkel. Bewijs $MA \perp BC$.

1. Bepaal de rechten die liggen op het oppervlak $z = xy$ en evenwijdig zijn aan het vlak $2x - 3y + z = 0$.
2. Op het oppervlak $z = x^2 - y^2$ worden gevraagd:
  - a) de beide stelsels rechten;
  - b) de (twee) rechten evenwijdig met het vlak $x + y + z = 0$ en hun snijpunt;
  - c) welke rechten zijn evenwijdig met het vlak $x + y = 0$?
3. Gegeven is het oppervlak: $x^2 - y^2 + z^2 = 1$.
Gevraagd: a) de beide rechten op het oppervlak door $(1, 0, 0)$;
b) twee andere rechten, eveneens op het oppervlak en evenwijdig met deze twee rechten.

4. Bepaal de aard van het volgende oppervlak:

$$x^2 - 6x - 8z - \frac{1}{4}y^2 + y - 8 = 0.$$

5. Onderzoek de aard van het oppervlak

$$ax^2 + (1+a)y^2 - az^2 = a - 1$$

voor alle reële waarden van a .

6. Laat zien, dat $x^2 - 4x - 4y^2 - 8y - z^2 = 8$ een tweebladige hyperboloïde voorstelt.
7. Bepaal de vergelijking van de kegel met $(1, 0, 0)$ als top en

$$\begin{cases} x = \cos \varphi \\ y = \sin \varphi \\ z = \tan \frac{1}{2} \varphi \end{cases}$$

als richtkromme.

8. Een kegeloppervlak heeft $O(0,0,0)$ tot top en tot richtkromme de doorsnijding van de bol $x^2 + y^2 + z^2 = 4$ met de hyperbolische cylinder $xy = 1$.

Bepaal de vergelijking van het oppervlak.

9. a) Bepaal de vergelijking van de kegel met top $(0,0,2)$ en richtkromme

$$\begin{cases} x^2 - y^2 = 1 \\ z = 1. \end{cases}$$

- b) Bepaal de orthogonale projectie op het XOY-vlak van de doorsnede der kegel met het vlak $z = x + 3$.

10. Bepaal de vergelijking van de kegel met O als top en als richtkromme

$$\begin{cases} x = t^2 + 1 \\ y = 2t \\ z = t^2 - 1. \end{cases}$$

11. Bepaal de vergelijking van de kegel met top $(1,-1,0)$ en als richtkromme de snijkromme van de oppervlakken

$$\begin{aligned} x^2 - 2x + y^2 + 2y + 1 &= 0 ; \\ x^2 - 2x + z^2 - 3 &= 0 . \end{aligned}$$

12. Bepaal de rechte cirkel-cylinder met als richtkromme de cirkel

$$x^2 + y^2 + z^2 = 4 ; 2x + y - z = 1.$$

13. Van een cylinderoppervlak maakt de as gelijke hoeken met de positieve coördinaatassen; de doorsnede met het XOY-vlak is de hyperbool $xy = 1$. Bepaal de vergelijking van het oppervlak.

14. Bepaal de vergelijking van de cylinder waarvan de beschrijvende loodrecht staan op vlak $x + y + z = 0$ en waarvan de richtkromme is

$$\begin{cases} x^2 + y^2 + z^2 = 2 \\ x - y + z = 0. \end{cases}$$

15. De rechte $l : \underline{x} = (0, -3, 0) + \lambda(1, 2, 0)$ wordt gewenteld om rechte $m : \underline{x} = \mu(1, 1, 1)$.

Bepaal de vergelijking van het omwentelingsoppervlak.

16. Bepaal de vergelijking van het omwentelingsoppervlak dat ontstaat als men de x -as wentelt om de lijn $y - 2x - z - 1 = 0$.
Bepaal de rechte lijnen door $(1, 0, 0)$, die op het oppervlak liggen.

17. Men laat de lijn l met parametervoorstelling $\underline{x} = (1, 0, 0) + \lambda(0, 1, -1)$ wentelen om de lijn m met parametervoorstelling $\underline{x} = \mu(0, 0, 1)$.

a) Bepaal de vergelijking van het door l beschreven oppervlak.

b) Bepaal de standen van l , waarbij hij de rechte

$$\underline{x} = (0, 0, 1) + \nu(1, 1, 0) \text{ snijdt.}$$

(Opm.: l doorloopt juist één stelsel rechten op het oppervlak.)

18. Bepaal de omhullingskegel van de bol $x^2 + y^2 + z^2 = 1$ met top $(2, 1, 3)$.

19. Bewijs: a) $\text{rot grad } \varphi = \underline{0}$

b) $\text{div rot } \underline{a} = 0$.

20. Bewijs dat voor een vaste vector $\underline{a}$ geldt:

$$\text{grad}(\underline{a}, \underline{x}) = \underline{a} ; \quad \text{div}(\underline{a} \times \underline{x}) = 0 ; \quad \text{rot}(\underline{a} \times \underline{x}) = 2\underline{a}.$$

1. Elke vector in R_2 wordt over een hoek $-\frac{5\pi}{6}$ gedraaid. Toon aan dat dit een lineaire afbeelding is en bepaal de matrix van die afbeelding.
2. Elke vector in R_2 wordt over een hoek $+\frac{2\pi}{3}$ gedraaid. Toon aan dat dit een lineaire afbeelding is en bepaal de matrix van die afbeelding.
3. Elke vector in R_2 wordt geprojecteerd op de rechte $y = 3x$. Bepaal van deze lineaire afbeelding de rang, de matrix, de nulruimte en de beeldruimte.
4. Elke vector in R_2 wordt geprojecteerd op de rechte $y = -2x$. Bepaal van deze lineaire afbeelding de rang, de matrix, de nulruimte en de beeldruimte.
5. Van de lineaire afbeelding A van R_3 in R_3 is gegeven dat
 $A(1,0,0) = (6,9,2)$; $A(0,1,0) = (-7,6,-6)$; $A(0,0,1) = (-6,2,9)$.
 a) Bepaal de matrix.
 b) Druk de componenten van $\underline{x}' = A\underline{x}$ uit in die van $\underline{x}$.
 c) Bewijs dat $\underline{x}'$ elf maal zo lang is als $\underline{x}$.
6. Van de lineaire afbeelding A van R_3 in R_3 is gegeven dat
 $A(1,0,0) = (1,2,-2)$; $A(0,1,0) = (2,1,2)$; $A(0,0,1) = (2,-2,-1)$.
 a) Bepaal de matrix.
 b) Druk de componenten van $\underline{x}' = A\underline{x}$ uit in die van $\underline{x}$.
 c) Bewijs dat $\underline{x}'$ drie maal zo lang is als $\underline{x}$.

7. Gegeven is de matrix $A = \begin{pmatrix} 2 & 2 & -1 \\ -1 & 2 & 2 \\ 2 & -1 & 2 \end{pmatrix}$.

Bewijs dat de beeldvectoren van de transformatie $\underline{x} \rightarrow A\underline{x}$ drie maal zo lang zijn als de oorspronkelijke en dat de hoek tussen $A\underline{x}$ en $A\underline{y}$ dezelfde is als die tussen $\underline{x}$ en $\underline{y}$.

8. De lineaire afbeelding A van R_3 in R_3 is gegeven door

$$A(1,0,0) = (1,2,4); A(0,1,0) = (-1,3,-5); A(0,0,1) = (5,0,22).$$

Bepaal:

- de rang van deze afbeelding;
- de dimensie en een basis van de beeldruimte;
- de dimensie en een basis van de nulruimte;
- de betrekking tussen deze beide dimensies;
- de vector(en) waarvan $(3,-4,14)$ het beeld is.

9. De lineaire afbeelding A van R_3 in R_3 is gegeven door

$$A(1,0,0) = (5,2,-4); A(0,1,0) = (1,5,-3); A(0,0,1) = (7,-11,1).$$

Bepaal:

- de rang van deze afbeelding;
- de dimensie en een basis van de beeldruimte;
- de dimensie en een basis van de nulruimte;
- de betrekking tussen deze beide dimensies;
- de vector(en) waarvan $(13,-4,-6)$ het beeld is.

10. Van de lineaire afbeelding A van R_3 in R_3 is gegeven:

$$A(2,1,1) = (7,6,7); A(1,0,2) = (1,15,10); A(-1,2,2) = (-1,7,4).$$

Bepaal:

- de matrix van A ;
- de beeldruimte;
- de nulruimte;
- de vector(en) waarvan het beeld $(4,5,13)$ is.

11. Van de lineaire afbeelding A van R_3 in R_3 is gegeven:

$$A(1,2,3) = A(2,3,1) = A(2,1,3) = (6,-36,30).$$

Zelfde vragen als in 10.

12. A is een spiegeling in R_3 t.o.v. het vlak $2x - y + 3z = 0$.

Bepaal de matrix van A .

13. A is een draaiing in R_3 om de as: $\rho(1,1,1)$ en als draaiingshoek π rad.

Bepaal de matrix van A .

14. Bepaal de producten AB en BA van de matrices

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 8 \\ 2 & 1 & 2 \end{pmatrix} \quad \text{en} \quad B = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & -2 & 2 \\ -3 & 4 & 1 \end{pmatrix} .$$

15. Bepaal de producten AB en BA van de matrices

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 1 \\ 1 & 4 \end{pmatrix} \quad \text{en} \quad B = \begin{pmatrix} 1 & -2 & 1 \\ 3 & 1 & -2 \end{pmatrix} .$$

16. Bepaal de producten AB en BA van de matrices

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 2 \\ -1 & 2 & 3 \end{pmatrix} \quad \text{en} \quad B = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 2 & 4 \\ 1 & 3 \end{pmatrix} .$$

17. Bepaal de 16e macht van de matrix

$$A = \begin{pmatrix} \frac{1}{2}\sqrt{2+\sqrt{2}} & \frac{1}{2}\sqrt{2-\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{2}\sqrt{2-\sqrt{2}} & \frac{1}{2}\sqrt{2+\sqrt{2}} \end{pmatrix} .$$

18. Bepaal de 12e macht van de matrix

$$A = \begin{pmatrix} \frac{1}{2}\sqrt{3} & \frac{1}{2} \\ -\frac{1}{2} & \frac{1}{2}\sqrt{3} \end{pmatrix} .$$

19. Bepaal van de volgende matrix de inverse op 2 manieren nl. met vegen en met Cramer.

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 4 & 5 \\ 3 & 5 & 6 \end{pmatrix} .$$

20. Bepaal van de volgende matrix de inverse op 2 manieren nl. met vegen en met Cramer.

$$\begin{pmatrix} 3 & -4 & 1 \\ -2 & 3 & -1 \\ 1 & 1 & 2 \end{pmatrix} .$$

1. Bepaal van de onderstaande matrices de eigenwaarden en de bijbehorende eigenvectoren.

$$\text{a) } \begin{pmatrix} 1 & 6 & -4 \\ 6 & 2 & -2 \\ -4 & -2 & -3 \end{pmatrix} \quad \text{b) } \begin{pmatrix} 3 & -2 & 0 \\ -2 & 2 & -2 \\ 0 & -2 & 1 \end{pmatrix} .$$

2. Bepaal van de matrix uit opgave 20-12. de eigenwaarden en de bijbehorende eigenvectoren.

Verklaar het antwoord meetkundig.

3. Bepaal van de matrix uit opgave 20-13. de eigenwaarden en de bijbehorende eigenvectoren.

Verklaar het antwoord meetkundig.

Ga na of de volgende matrices orthogonaal zijn, en zo ja, direct of gespiegeld, en bepaal tevens de reële eigenwaarde(n).

$$4. \text{ a) } \frac{1}{\sqrt{5}} \begin{pmatrix} \frac{2}{3} & \frac{5}{3} & \frac{4}{3} \\ 2 & 0 & -1 \\ \frac{1}{3}\sqrt{5} & -\frac{2}{3}\sqrt{5} & \frac{2}{3}\sqrt{5} \end{pmatrix} \quad \text{b) } \frac{1}{17} \begin{pmatrix} 8 & 12 & -9 \\ 12 & 1 & 12 \\ 9 & -12 & -8 \end{pmatrix}$$

$$\text{c) } \begin{pmatrix} 2 & 4 & 4 \\ 4 & 2 & -4 \\ 4 & -4 & 2 \end{pmatrix} .$$

$$5. \text{ a) } \begin{pmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \\ \frac{-1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \quad \text{b) } \begin{pmatrix} \frac{1}{\sqrt{14}} & \frac{2}{\sqrt{14}} & \frac{3}{\sqrt{14}} \\ \frac{3}{\sqrt{10}} & 0 & \frac{-1}{\sqrt{10}} \\ \frac{1}{\sqrt{35}} & \frac{-5}{\sqrt{35}} & \frac{3}{\sqrt{35}} \end{pmatrix} \quad \text{c) } \begin{pmatrix} 1 & \sqrt{3} & 0 \\ \sqrt{3} & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} .$$

6. Bepaal λ , u , v en w , zo dat de volgende matrix gespiegeld orthogonaal is:

$$\lambda \begin{pmatrix} u & 4 & 7 \\ v & -8 & 4 \\ w & -1 & -4 \end{pmatrix} .$$

7. Zij A een draaiing over π rad. om de lijn $\ell = \lambda(1,2,0)$; B een spiegeling t.o.v. het vlak $z = 0$.

Bepaal eigenvectoren en eigenwaarden van AB .

8. Zij D een draaiing om de as $\lambda(1,1,1)$, waarvoor geldt:

$$D(1,0,0) = (0,0,\gamma).$$

a) Bepaal γ .

b) Bepaal de matrix van D .

c) Laat zien dat de matrix van D orthogonaal is.

d) Bepaal zonder berekening reële eigenwaarden en bijbehorende eigenvectoren.

e) Bepaal D^3 .

9. Zij $\underline{a}$ een vaste vector in R_3 en de afbeelding A gedefinieerd door

$$A\underline{x} = (x + y + z)\underline{a}; \quad \underline{x} = (x,y,z).$$

Bewijs:

a) A is een lineaire afbeelding.

b) Bepaal eigenvectoren en eigenwaarden.

c) Kunt U bij gegeven $\underline{a}$ A^{-1} bepalen? Motiveer Uw antwoord.

10. Ga na of de lineaire afbeelding met matrix

$$-\frac{1}{7} \begin{pmatrix} -3 & -6 & 2 \\ 2 & -3 & -6 \\ -6 & 2 & -3 \end{pmatrix}$$

een draaiing is. Zo ja, bepaal de as en de hoek van de draaiing.

11. Ga na of de lineaire afbeelding met matrix

$$\frac{1}{19} \begin{pmatrix} 10 & 15 & -6 \\ -6 & 10 & 15 \\ 15 & -6 & 10 \end{pmatrix}$$

een draaiing is. Zo ja, bepaal de as en de hoek van de draaiing.

1. Bepaal:

$$a) \int \sin^3 x \, dx; \quad b) \int \frac{x+3}{\sqrt{1-x^2}} \, dx; \quad c) \int \frac{2x \, dx}{(1+x^4) \arctan x^2}.$$

2. Bereken:

$$a) \int \tan^2 x \, dx; \quad b) \int x \cos^3 x \, dx; \quad c) \int \frac{1}{\sqrt{1-x^2} \arccos x} \, dx.$$

3. Bereken:

$$a) \int \tan^3 x \, dx; \quad b) \int x^2 \cosh x \, dx; \quad c) \int \sqrt{\frac{\arccos x}{1-x^2}} \, dx.$$

4. Bepaal:

$$a) \int \cos^3 x \, dx; \quad b) \int \frac{dx}{\sinh x}; \quad c) \int \frac{x-2}{\sqrt{x^2-4}} \, dx.$$

5. Gegeven is: $I_{m,n} = \int x^m (1-x)^n \, dx.$

Leid een betrekking af tussen $I_{m+1,n-1}$ en $I_{m,n}$.

6. Leid een reductieformule af voor $I_n = \int x^n \sin x \, dx.$

7. a) Leid een reductieformule af voor de integraal

$$I_n = \int x (\log x)^n \, dx.$$

b) Bereken met behulp van die betrekking I_3 .

8. Leid een reductieformule af voor

$$I_n = \int x^n \cos x \, dx.$$

$$9. I_n = \int e^{-x^2} x^n dx.$$

Leid voor $n \geq 2$ een reductieformule af tussen I_n en I_{n-2} en bereken

hiermee $\int_0^{\infty} x^9 e^{-x^2} dx.$

10. Bereken $\int_0^{\infty} \frac{dx}{(x^2+1)^5}$ met behulp van een reductieformule voor

$$\int_0^{\infty} \frac{dx}{(x^2+1)^n}.$$

Bepaal:

$$11. \int \frac{dy}{(2y^2+2y+1)^2}.$$

$$12. \int \frac{x^3}{(x+1)(x^2-4)} dx.$$

$$13. \int \frac{dy}{(y^2+2y+3)^4}.$$

$$14. \int \frac{x^4 - 6x^2 - 2x + 15}{x^3 + 2x^2 - 5x - 6} dx.$$

$$15. \int \frac{dx}{(x^2-1)(x-1)}.$$

$$16. \int \frac{x^3 + 4x^2 - x + 3}{(x-2)(x^2+1)^2} dx.$$

$$17. \int \frac{x^5 - 2}{x^4 - 2x^3} dx.$$

$$18. \int \frac{x^2 + 9x + 29}{(x-4)(x^2 + 2x + 3)} dx.$$

$$19. \int \frac{x^3 dx}{(x^2 + 1)^2}.$$

$$20. \int \frac{dx}{x^4 - 1}.$$

Analoge vraagstukken

Salet I, Hoofdstuk IV § 3: nrs. 1 t/m 22.

§ 6: nrs. 4, 17, 46 t/m 51.

1. Bepaal:

$$a) \int_0^{\pi/2} \sin^8 x \cos^4 x \, dx. \quad b) \int_0^{\pi/2} \sin^7 x \cos^6 x \, dx.$$

2. Bepaal:

$$a) \int_0^{\pi/2} \sin^{10} x \, dx. \quad b) \int_0^{\pi/2} \sin^5 x \cos^5 x \, dx.$$

3. Bepaal:

$$a) \int \frac{dx}{\sin^4 x}. \quad b) \int \frac{\sin x \, dx}{\cos x(1 - \cos x)}. \quad c) \int \frac{\sin x \, dx}{\cos x(1 + \sin x)}.$$

4. Bepaal:

$$a) \int \frac{dx}{\cos^6 x}. \quad b) \int (1 + \tan x)^2 dx. \quad c) \int \frac{\sin \frac{1}{2} x}{3 + 4 \cos \frac{1}{2} x} dx.$$

5. Bepaal:

$$a) \int \frac{dx}{2 - \sin x}. \quad b) \int \frac{dx}{1 + \tan x}.$$

6. Bepaal:

$$a) \int \frac{dx}{2 + \cos x}. \quad b) \int \frac{\sin x \cos x}{\cos 2x - \sin 2x} dx.$$

Bereken de volgende onbepaalde en bepaalde integralen.

$$7. \int \frac{dx}{(x+1) \sqrt{x^2 + 3x + 2}}, \text{ waarin } x < -2.$$

$$8. \int \frac{dx}{(x+1) \sqrt{x^2 + 2x + 2}}.$$

$$9. \int \sin x \sqrt{\frac{1 - \cos x}{2 + \cos x}} dx.$$

$$10. \int \frac{dx}{(x+3) \sqrt{(x^2 + 2x + 2)}}.$$

$$11. \int \frac{(x+1)dx}{\sqrt{x^2 - x + 1}}.$$

$$12. \int_0^1 \frac{x^4 dx}{(1+x^2)^{5/2}}.$$

$$13. \int_{-5}^1 \frac{dx}{(x+7) \sqrt{5 - 4x - x^2}}.$$

$$14. \int \frac{(x+3)dx}{\sqrt{x^2 + 2x + 2}}.$$

$$15. \int_0^1 \frac{1 - \sqrt{1-t^2}}{t \sqrt{1-t^2}} dt.$$

$$16. \int_2^{\infty} \frac{\sqrt{x^2 - 1} - x}{x^2 - 1} dx.$$

Analoge vraagstukken

Deel I, Hoofdstuk IV, § 4: 1 t/m 18;

§ 6: 5, 10, 11, 13, 16, 18, 20, 27 t/m 34, 38,
39, 42, 55 t/m 60, 69, 70;

§ 7: 55 t/m 58, 64;

§ 8: 30, 57, 59.

1. Bereken met een herhaalde integraal de inhoud van het afgeknotte prisma dat wordt ingesloten door de vlakken $x=0$, $y=0$, $z=0$, $x+y=1$ en $z=x+2y$.
2. Bereken de inhoud van het lichaam ingesloten door $x=0$, $y=2$, $z=0$, $x=y^2$, $z=xy$.
3. Bereken de inhoud van het lichaam begrensd door $y=x$, $y=2x$, $y=2$, $z=0$ en $z=(y-x)(2x+y)$.
4. Bereken $\iint_G \sqrt{x^2+y^2} dx dy$, als G een cirkelsector voorstelt met middelpunt $(0,0)$ en hoekpunten $(1,2)$ en $(2,1)$.
5. Bereken $\iint_G \frac{dx dy}{(x^2+y^2+1)^2}$, als G het halfvlak $x \geq 0$ is, waaruit de cirkelschijf met middelpunt $(\frac{1}{2}, 0)$ en straal $\frac{1}{2}$ is verwijderd.
6. Bereken $\int_0^1 \frac{y dy}{\sqrt{1-y^2}} \int_0^y \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}}$.
7. Bereken $\int_0^1 dy \int_0^1 y e^{xy} \cos xy dx$.
8. Bereken $\int_0^1 dy \int_1^{y^2} y \frac{\sin x}{x} dx$.
9. L is het lichaam dat ontstaat door de kromme $x = \sqrt{1-z}$, $y=0$ om de z -as te wentelen. C is de cylinder met $x=0$, $y = \frac{1}{2}$ als as en met straal $\frac{1}{2}$. Bereken de delen van L binnen en buiten C , boven het xy -vlak.
10. In het xy -vlak wordt de schijf $(x^2+y^2)^2 \leq xy$, $x \geq 0$, $y \geq 0$ belegd met massa, met dichtheid xy . Bereken de totale massa.

11. Bereken de inhoud van het lichaam bepaald door

$$x \geq 0, y \geq 0, z \geq 0, x^2 + y^2 \leq 1, x + y + z \leq 3.$$

12. Bereken de inhoud van het lichaam bepaald door

$$(x-1)^2 + (y-1)^2 \leq 1, z \geq 0, xy \geq z.$$

13. Bepaal:

$$14. \int_0^a dx \int_{x/2}^x y^2 e^{y^2} dy + \int_a^{2a} dx \int_{x/2}^a y^2 e^{y^2} dy.$$

$$\int_{-1}^1 (3x^2 - 1) \int_{|x|}^1 \frac{\log y}{y+1} dy dx.$$

Schrijf in ieder der volgende opgaven 15 t/m 22 het volume als dubbel-integraal, druk de dubbelintegraal op 2 manieren uit in een herhaalde integraal en bereken een der twee integralen.

15. Het volume begrensd door de vlakken $z = 2y$, $z = 0$ en de rechte cylinder waarvan het grondvlak is het in het 1e kwadrant van het XOY vlak gelegen gebied $9 \leq x^2 \leq 36 - y^2$.

16. Het volume in het 1e octant begrensd door $z = x + y$ en de rechte cylinder met richtkromme $z = 0$, $4x^2 + 9y^2 = 36$.

17. Het volume begrensd door $y = z^2$, $z = 0$ en de rechte cylinder met als grondvlak in het XOY vlak het door de krommen $y = 0$ en $x^2 + 9y = 9$ begrensde gebied.

18. Het volume waarvoor geldt $x \geq 0$, $y \geq 0$, $z \geq 0$, en dat voorts begrensd wordt door de cylinder $x^2 = 4 - z$ en het vlak $4x + 3y = 12$.

19. Het volume waarvoor $x \geq 0$, $y \geq 0$, $z \geq 0$ en voorts begrensd door $z = 9 - x^2$, $x = 3 - y^2$.
20. Het volume begrensd door $x = 0$, $x = y\sqrt{3}$, $9(x^2 + y^2) + 4z^2 = 36$ en in het eerste octant gelegen.
21. Het volume dat binnen de cylinder $(x - a)^2 + y^2 = a^2$ en binnen de bol $x^2 + y^2 + z^2 = 4a^2$ ligt.
22. Het volume binnen de cylinder $x^2 + y^2 = 2ay$, het vlak $z = 0$ en de kegel $z = \sqrt{x^2 + y^2}$ gelegen.
23. Bepaal de massa van een in het 1e kwadrant gelegen schijf, die wordt begrensd door de krommen $r = a$, $r = a(1 - \cos \theta)$ en $\theta = 0$ in de volgende gevallen:
 a) de dichtheid is 1;
 b) de dichtheid is $\sin \theta$.
24. Bepaal de oppervlakte van de doorsnede van de cirkelschijven, begrensd door $r = a \sin \theta$ en $r = 2a \cos \theta$.
25. Bereken:

$$\int_0^{\infty} dx \int_0^{\infty} xy e^{-(x^2 + y^2 + 2xy \cos \alpha)} dy \quad (0 \leq \alpha \leq \frac{\pi}{2}).$$

1. Bepaal $\iiint_G (x^4 + y^4 + z^4)z \, dx \, dy \, dz$ waarin G gegeven wordt door $x^2 + y^2 + z^2 \leq 1$.
2. Bepaal $\iiint_G x^2 y^2 z^2 \, dx \, dy \, dz$ waarin G gegeven wordt door $-1 \leq x \leq 1, -2 \leq y \leq 2, -3 \leq z \leq 3$.
3. Bepaal de massa van het viervlak begrensd door $x = 0, z = 0, z - y = 0$ en $x + y = 1$, waarin de massadichtheid $\frac{1}{x+y+1}$ is.
4. Bepaal de massa van de afgeknotte pyramide begrensd door de vlakken $y = 1, y = 2, z = 0, x = y, z = x$ waarin de dichtheid is $\frac{1}{x^2 + y^2}$.
5. Bepaal $\iiint_G \frac{dx \, dy \, dz}{(x^2 + y^2 + z^2 + 1)^2}$ waarin G gegeven wordt door $x^2 + y^2 + z^2 \leq 1$.
6. Bepaal $\iiint_G e^{-(x^2 + y^2 + z^2)^{3/2}} \, dx \, dy \, dz$, waarin G het gehele eerste octant voorstelt.
7. Bepaal $\iiint_G (x^2 + y^2 + z) \, dx \, dy \, dz$, waarin G het gedeelte van het eerste octant is bepaald door $z \leq y^2$ en $x^2 + y^2 \leq 1$.
8. Bepaal het zwaartepunt van een homogeen lichaam in het eerste octant begrensd door de oppervlakken $x = 0, y = 0, x^2 + y^2 + z^2 = 1, x^2 + y^2 + k^2 z^2 = 1$ met $k > 1$.
Aanwijzing: gebruik cylindercoördinaten.

9. Bepaal de oppervlakte van het gebied gelegen binnen de kromme

$$x^4 + y^4 = a^2(x^2 - y^2).$$

10. Bepaal de lengte van de doorsnijdingskromme van de parabolische cylinder $2x - y^2 = 0$ met het vlak $x + z = 3$ voor zover deze boven het xy -vlak ligt.

11. Bepaal de lengte van één winding van de schroeflijn die op de cylinder $x^2 + y^2 = r^2$ ligt en spoed $2\pi h$ heeft.

12. Bepaal de lengte van de kromme die in bolcoördinaten wordt gegeven door $\rho = 1$, $\varphi = \log \tan \frac{\theta}{2}$, $0 < \theta \leq \frac{\pi}{2}$.

13. Bepaal de lengte van de kromme $y = \cosh x$ ($-1 \leq x \leq 1$).

14. Bepaal de lengte van de boog van de kromme

$$\left. \begin{aligned} x &= a(\cos \varphi + \varphi \sin \varphi) \\ y &= a(\sin \varphi - \varphi \cos \varphi) \end{aligned} \right\} \text{ bepaald door } 0 \leq \varphi \leq \frac{\pi}{2}.$$

15. Bepaal de lengte van de kromme die wordt gegeven door de parameter-voorstelling

$$\begin{aligned} x &= \tan t \\ y &= \cot t \\ z &= \sqrt{2 \log \tan t} \end{aligned}$$

tussen de punten die respectievelijk corresponderen met

$$t = \frac{\pi}{6} \text{ en } t = \frac{\pi}{3}.$$

16. De strophoïde bepaald door de vergelijking $x(x^2 + y^2) = a(y^2 - x^2)$ heeft $x = a$ als asymptoot. Bepaal de oppervlakte ingesloten door kromme en asymptoot, voor zover gelegen in eerste en vierde kwadrant.

17. Binnen een bol met middelpunt $(0, 0, \frac{1}{2})$, straal $\frac{1}{2}$ is een massaverdeling aangebracht met dichtheid z .

- Bereken: a) de totale massa;
 b) het zwaartepunt;
 c) het traagheidsmoment t.o.v. de z-as.

18. Bereken $\iiint_G y^2 z \, dx \, dy \, dz$ waarin G het in het eerste octant gelegen

gebied is binnen de bol $x^2 + y^2 + z^2 = 1$ en binnen de cylinder $x^2 + y^2 - x = 0$.

19. Bereken $\iiint_G (x^2 + y^2 + z^2)^{-2} dx \, dy \, dz$ over het deel G van de ruimte,

waarvoor $z \geq 1$.

20. Bereken de massa van het deel van het eerste octant begrensd door de oppervlakken $y = x^2$, $y = 1$, $z = xy$ en met massadichtheid xyz .

21. Bepaal de lengte van de kromme $y = \log \cos x$, gemeten tussen de punten $(-\frac{\pi}{4}, -\log \sqrt{2})$ en $(\frac{\pi}{4}, -\log \sqrt{2})$.

22. Door de vergelijkingen $x = t\sqrt{5}$
 $y = t^2 - 2t$
 $z = t^2\sqrt{3}$

is een ruimtekromme in parameterform gegeven.

Bereken de lengte van de kromme tussen de punten $t = \frac{1}{4}$ en $t = \frac{5}{4}$.

23. a) Bepaal $\iint_G \frac{dx \, dy}{(1+x^2+y^2)^2}$

met G: de rechterlus van de kromme $(x^2 + y^2)^2 - x^2 + y^2 = 0$ (lemniscaat).

b) Dezelfde integraal met G: het (oneindige) gebied rechts van de rechttertak der hyperbool $x^2 - y^2 = 1$.

1. Een kegel heeft de oorsprong als top en als richtlijn $z = 2a$, $r = a\varphi$ ($0 \leq \varphi \leq \pi/2$). Bepaal de oppervlakte van de kegel tussen top en richtlijn.
2. Bepaal de oppervlakte van het deel van de hyperbolische paraboloid $xy = z$ dat binnen de cylinder $x^2 + y^2 = 1$ ligt.
3. Bepaal de oppervlakte beschreven door PQ als $P = (0, 0, 1)$ terwijl Q de kromme $z = 0$, $2y = x^2$ ($-1 \leq x \leq 1$) doorloopt.
4. Bepaal de oppervlakte van dat deel van de paraboloid $2az = x^2 - y^2$ waarvan de projectie op het xy -vlak binnen de kromme $r = a\sqrt{\cos \varphi}$ valt.
5. Bepaal de oppervlakte van het oppervlak $3z = x^2 - y^2$, binnen de cylinder $x^2 + y^2 = 4$.
6. Bepaal de oppervlakte van het deel der cylinder $y^2 + z^2 = 36$, waarvoor $z \geq 0$, $0 \leq y \leq 3 - x$ en $0 \leq x \leq 3$.
7. Bepaal de oppervlakte van het gedeelte van de bol $(\underline{x}, \underline{x}) = a^2$, dat wordt afgesneden door de cylinder $x^2 + y^2 = ax$.
8. Bepaal de oppervlakte van het gedeelte van de kegel $z^2 = x^2 + y^2$ binnen de cylinder $x^2 + y^2 = 2ay$.
9. Bepaal de oppervlakte van de bol B binnen en buiten de kegel K.

$$B: x^2 + y^2 + z^2 = 1$$

$$K: z^2 = x^2 + (y - 1)^2.$$
10. Bepaal de oppervlakte van het deel van het boloppervlak $x^2 + y^2 + z^2 = a^2$, afgesneden door de cylinder $(x^2 + y^2)^2 = a^2(x^2 - y^2)$.

11. Bereken de inhoud van het lichaam, dat begrensd wordt door het vlak $z = 0$ en de oppervlakken:

$$a^3 z = x^4 + y^4$$

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1.$$

12. Bepaal de oppervlakte van het deel van het kegelvlak $2xz - y^2 = 0$, gelegen tussen de top en het vlak $x + z = 1$.

Bepaal de oppervlakte ($a > 0$, $b > 0$) van:

13. Het gedeelte van de cylinder $z^2 = 8x$ binnen het prismaïchtige lichaam, begrensd door $y = 0$, $x = 1$ en de cylinder $x^2 = 4y$.
14. Het gedeelte van de cylinder $y^2 + z^2 = a^2$ binnen de cylinder $x^2 = a(y+a)$.
15. Het gedeelte van de cylinder $y^2 + z^2 = a^2$ waarvoor $z \geq 0$ en $0 \leq x \leq y \leq a$.
16. Het gedeelte van het platte vlak door de punten $(0,0,0)$, $(a,0,b)$, $(0,b,a)$ dat in het eerste octant en binnen de cylinder $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$ ligt.
17. Het gedeelte van de paraboloid $4z = x^2 + y^2$ dat ligt binnen de cylinder waarvan de beschrijvende evenwijdig aan de z -as zijn, en de richtkromme is $r^2 = 4 \cos 2\phi$ in het XOY-vlak.
18. Het gedeelte van de bol $x^2 + y^2 + z^2 = a^2$, dat binnen het prisma P ligt; P wordt begrensd door de vlakken $y = 0$, $x = y$, $x = a\sqrt{2}$, $z = -2a$, $z = 2a$.
19. a) Bepaal de oppervlakte van de hyperboloid $x^2 + y^2 - z^2 = 1$, tussen $z = 0$ en $z = 1$.
- b) Bepaal de ronde oppervlakte van het lichaam dat ontstaat als het deel van het x - y -vlak, ingesloten door $y^2 - 4y + 4x = 0$ en de y -as, om de y -as wentelt.

Serie 1

1. $x < -3$; $-1 < x < 1$; $x > 2$.
2. $x = 0$; $3 \leq x \leq 5$.
3. $x < 0$; $x > 12$.
4. $x < -6$.
5. $-1 \leq x \leq 3$.
6. $x = 1$.
7. $-1 < x < 1$.
8. De punten P met $|PO| \leq 3$.
9. a) $3x^2$. b) $\frac{1}{5}(4x^{-7/3} + x^{-3/2})$.
10. a) $x^2 \cos(x^3) \cos^3 x - \sin(x^3) \cos^2 x \sin x$.
b) $\frac{1}{2\sqrt{x + \sqrt{x}}} \left(1 + \frac{1}{2\sqrt{x}}\right)$.
11. $\pi/4$.
12. $\pi/4$.
13. 0.
14. $0 = \sqrt[3]{2\pi I^2}$
15. 3.
17. a) $-b \cos \frac{x}{b} + C$. b) $\frac{1}{5}(x + 1)^5 + C$.
c) $-\cos(\tan x) + C$. d) $-\sin x^5 + C$.
e) $\frac{1}{3} \tan(x^3) + C$.
18. $0_{-1,2} = \frac{63}{4}$; $0_{2,4} = \frac{16}{3}$.

Serie 2

1. $a = 4; (x+1)(x-2)(x-3).$

2. $a = 2; (x+1)(x-1)(x-3).$

3. $x = 1; x = 2; x = 3.$

4. $x = 2; x = -2; x = -3.$

5. $-230x - 300.$

6. $2x + 4.$

7. Nulpunten: $-1 - \sqrt{7}; 1; -1 + \sqrt{7};$

Maximum: $f(-2) = 18;$

Minimum: $f(4/3) = -\frac{14}{27}.$

8. Nulpunt: $x = -2;$

Maximum: $f(0) = 12;$

Minimum: $f(\frac{2}{3}) = \frac{320}{27}.$

9. Nulpunt: $1;$

Buigpunt: $f(-1) = -8.$

11. a) $-\pi/3.$ b) $\pi/3.$

12. a) $5\pi/6.$ b) $\pi/6.$

15. $\frac{3\pi}{4}.$

16. ja; $y = \frac{56}{65}.$

Serie 3

3. $0.$

4. $\frac{1}{2}.$

5. 0.
6. 0.
7. bestaat niet; 0.
8. $\frac{5}{2}$.
9. 2.
10. 3.
11. $\frac{3}{2}$.
12. 5.
13. 1.
14. 7.
15. $\frac{1}{2}$.
16. 2
17. 1; -1.
18. $\frac{1}{2}$.
19. $-\frac{3}{2}$.
20. $\frac{2}{\sqrt{3}}$.
21. $f(x) = 0$ als $|x| < 1$;
 $f(x) = x$ als $|x| > 1$;
 $f(1) = 1/3$;
 $f(-1)$ bestaat niet.
22. $f(x) = x^2$ als $|x| < 1$;
 $f(x) = \sin \frac{\pi}{2} x$ als $|x| > 1$;
 $f(1) = 1$;
 $f(-1) = 0$.

23. 8.

24. 3.

25. $\sqrt{2}$.

26. -1.

27. π .

28. $\frac{1}{2}n(n+1)$.

29. 1.

30. $\frac{\pi}{6}\sqrt{3}$.

Serie 4

1. a) $\frac{1}{\sqrt{x^2 - a^2}}$. b) $2b\sqrt{a^2 - b^2x^2}$.

2. a) $\frac{\sqrt{x}(1 - \log x)}{x^2}$. b) $\frac{x^{86}}{87^x}(87 - x \log 87)$.

3. a) $(1+x)^{\frac{1}{x}-2}(\log(1+x) + \frac{x}{x+1})$. b) $2^{x(\log x)^{-1}} \cdot \log 2 (\log x)^{-2}(\log x$

4. $xe^x \sin x$.

5. a) $\frac{1+x^4}{1+x^6}$. b) $\frac{1}{1+x^2}$ als $x > 0$; $\frac{-1}{1+x^2}$ als $x < 0$.

6. a) $\frac{1 + \cos^2 x}{\sin x \cos x}$. b) $\frac{-1}{\sqrt{1-x^2}}$ als $x > 0$; $\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$ als $x < 0$.

7. a) $\frac{1}{\sin x}$. b) $\frac{-1}{x\sqrt{1-x^2}}$.

8. a) $\frac{|c| - c + x}{\sqrt{2cx - x^2}}$. b) $x^{\log x - 1} 2 \log x$.
9. a) $10^{x^2 - 1} 2x \log 10$. b) $\frac{1}{(1 + \arcsin \sqrt{x})^2} \cdot \frac{1}{\sqrt{1-x}} \frac{1}{2\sqrt{x}}$.
10. $x = 0$; $x = 3$.
11. $x = 0$; $x = 1$.
12. continu voortzetbaar in $x = 1$; $g(1) = \frac{4}{3}$.
13. continu voortzetbaar in $x = -2$; $g(-2) = -\frac{1}{4}$.
14. $a = 2$; voor $a \neq 2$ discontinu in 1 en -1.
15. discontinu in $x = 0$; neen.

Serie 5

1. nulpunt: 1;
 minimum: $f(0) = 0$;
 maximum: $f(\sqrt{\frac{1}{3}}) = \frac{3}{4}\sqrt{\frac{1}{3}}$;
 verticale raaklijn in $x = 0$.
2. geen nulpunten, geen snijpunten;
 buigpunt met hor. raaklijn: $f(1) = \frac{1}{2}e$;
 maximum: $g(\frac{1}{2}) = \sqrt{e}$;
 minimum: $g(\frac{3}{2}) = \frac{1}{3}e\sqrt{e}$.
3. nulpunten: 0; 2;
 maximum: $f(0) = 0$;
 minimum: $f((\frac{1}{2})^{5/3}) = (\frac{1}{2})^{1/3} ((\frac{1}{2})^{4/3} - 1)$;
 vert.raaklijn in 0.

4. geen nulpunten; geen snijpunten;

$$\text{maximum: } g(0) = \frac{1}{4};$$

hor.asymptoten: f: $y = 1$ en $y = 0$;

$$g: y = 0.$$

5. nulpunten: 0;

$$\text{maximum: } f\left(\sqrt{\frac{1}{3}}\right) = \frac{2}{3\sqrt{3}};$$

$$\text{minimum: } f\left(-\sqrt{\frac{1}{3}}\right) = \frac{-2}{3\sqrt{3}};$$

hor.asymptoot: $y = 0$.

6. geen nulpunten;

$$\text{maximum: } f(1) = 2^{4/3};$$

vert.raaklijn in -1 en 3 , $f(-1) = f(3) = 4^{1/3}$;

hor.asymptoot: $y = 0$.

7. nulpunten: $-\frac{3}{2}\pi$; 0; $\frac{3}{2}\pi$;

$$\text{maxima: } f\left(-\frac{3}{2}\pi\right) = 0; f\left(-\frac{3}{4}\pi\right) = -2; f\left(\frac{3}{8}\pi\right) = f\left(\frac{9}{8}\pi\right) = 2\sqrt{2};$$

$$\text{minima: } f\left(-\frac{9}{8}\pi\right) = f\left(-\frac{3}{8}\pi\right) = 2\sqrt{2}; f\left(\frac{3}{4}\pi\right) = 2; f\left(\frac{3}{2}\pi\right) = 0.$$

8. nulpunten: $\frac{\pi}{4}$; $\frac{\pi}{2}$; $\frac{3\pi}{4}$; $\frac{5\pi}{4}$; $\frac{3\pi}{2}$; $\frac{7\pi}{4}$;

$$\text{maxima: } f(0) = 1; f(\pi - \alpha) = \frac{2}{3}\sqrt{\frac{1}{6}}; f(\pi + \alpha) = \frac{2}{3}\sqrt{\frac{1}{6}}; f(2\pi) = 1;$$

$$\text{minima: } f(\alpha) = -\frac{2}{3}\sqrt{\frac{1}{6}}; f(\pi) = -1; f(2\pi - \alpha) = -\frac{2}{3}\sqrt{\frac{1}{6}}.$$

(Hierin is $\alpha = \arccos\sqrt{\frac{1}{6}}$).

9. nulpunten: $\pm \arccos \frac{1}{8} + 2k\pi$.

$$\text{maxima: } f(2k\pi) = -3\frac{1}{2}; f(\pm \arccos(-\frac{1}{4}) + 2k\pi) = -16;$$

$$\text{minima: } f(\pm \arccos(\frac{1}{2}) + 2k\pi) = -4;$$

vert.asymptoten: $x = (k + \frac{1}{2})\pi$; $x = (2k + 1)\pi$;

f periodiek.

10. geen nulpunten;

$$\text{minimum: } f(2^{2/3}) = \frac{2(2^{1/3} + 1)}{2^{2/3} - 1} e^{2^{2/3}};$$

vert.asymptoot: $x = 1$.

11. nulpunt: 1;

$$\text{maximum: } f(1/e) = \frac{1}{e}.$$

12. nulpunt: 0;

$$\text{maximum: } f(1) = \pi/2;$$

$$\text{minimum: } f(-1) = -\pi/2;$$

hor.asymptoot: $y = 0$.

13. nulpunt: 0;

$$\text{maxima: } f(1) = f(-1) = \pi/2;$$

$$\text{minimum: } f(0) = 0;$$

vert.raaklijnen in 1 en -1.

14. maxima: $f(0) = 0$; $f(x) = 1$ voor $2 \leq x \leq 3$;

$$\text{minima: } f(\frac{-\pi}{2}) = -1; f(x) = 1 \text{ voor } 2 < x < 3.$$

15. maxima: $f(-2) = 4$; $f(0) = 1$.

Serie 6

1. a) $\frac{e^{cx^2}}{2c} + C_1$ ($c \neq 0$); $\frac{1}{2}x^2 + C_1$ ($c = 0$).

b) $\frac{1}{a} \log |ax + b| + C$ ($a \neq 0$); $\frac{x}{b} + C$ ($a = 0$).

c) $\frac{1}{a} e^{ax} + C$ ($a \neq 0$); $x + C$ ($a = 0$). d) $-\log |\cos x| + C$.

$$e) -\frac{1}{2a} \frac{1}{ax^2 + 1} + C \quad (a \neq 0); \quad \frac{1}{2}x^2 \quad (a = 0).$$

$$f) \frac{1}{a} \arctan \frac{x}{a} + C \quad (a \neq 0); \quad -\frac{1}{x} + C \quad (a = 0).$$

$$g) \arcsin \frac{x}{a} + C. \quad h) \frac{1}{2} \log |\sin x^2| + C. \quad i) \log (e^x + 1) + C.$$

$$2. \quad a) 0. \quad b) \pi/2 - 1.$$

$$3. \quad a) e^{\pi/4} - 1. \quad b) \frac{\pi^2}{4} - 2.$$

$$4. \quad a) 1. \quad b) 0.$$

$$5. \quad a) 1. \quad b) \pi/2.$$

$$6. \quad a) 1/e. \quad b) \log a.$$

$$7. \quad a) 1. \quad b) 1.$$

$$8. \quad \log \pi/4.$$

$$9. \quad \log \pi/2.$$

$$10. \quad a^2(\pi/2 - \frac{1}{3}).$$

$$11. \quad \frac{\pi}{144} + \frac{1}{8} \sqrt{3} - \frac{2}{9}.$$

$$12. \quad \frac{17e^4 + 3}{8}.$$

Serie 7

$$3. \quad y'' = -27 \sin x + 36 \sin^3 x.$$

$$4. \quad 1.$$

$$5. \quad y' = 2 - 2(2x + 1)^{-2};$$

$$y^{(n)} = (-2)^n n! (2x + 1)^{-n-1} \quad (n \geq 2).$$

$$6. \quad y' = 2 - 3 \cdot 7(3x - 2)^{-2};$$

$$y^{(n)} = (-3)^n n! 7(3x - 2)^{-n-1} \quad (n \geq 2).$$

11. $4/5 dx + 9/10 dy$.
12. $x + y + 3z = 9$.
14. a) $z - z_0 = (x - x_0) \cos x_0 \sin y_0 + (y - y_0) \sin x_0 \cos y_0$.
b) $(0, 0, 0)$ en $(\pi/2, \pi/2, 1)$.
15. a) $z - z_0 = (x - x_0)(2x_0 - 6y_0 + 2) + (y - y_0)(-6x_0 + 10y_0 + 2)$.
b) $(2, 1, 3)$.
16. minimum: $f(0) = \sqrt[3]{2}$; buigpunten $(-1, 2)$ en $(1, 2)$.
17. 1) $(3, 3)$. 2) $(\frac{32}{9}, \frac{8}{3})$.

Serie 9

1. $t^{\sin t - 1} (1 + \sin t \log t + t \cos t \log^2 t)$.
2. $z(t) + \frac{2e^t}{\sqrt{1 - (e^{2t} + \tan^2 t)^2}} (e^{2t} + \frac{\sin t}{\cos^3 t})$.
3. $\frac{\partial z}{\partial \varphi} = x^{y-1} (x^2 \log x - y^2)$, $\frac{\partial z}{\partial r} = \frac{yx^y}{\sqrt{x^2 + y^2}} (1 + \log x)$.
4. $x \frac{\partial u}{\partial y} - y \frac{\partial u}{\partial x}$.
5. $\frac{\partial z}{\partial x} = \frac{2A + 3B}{B^2 - A^2}$, $\frac{\partial z}{\partial y} = \frac{2B + 3A}{B^2 - A^2}$,
met $A = \sin u \sin v$, $B = \cos u \cos v$.
8. $\frac{dy}{dx} = \frac{-2x - y + 1}{x + 2y - 1}$, $\frac{dz}{dx} = \frac{-2x - z + 1}{x + 2z - 1}$.
9. $\frac{dy}{dx} = \frac{4}{3}$, $\frac{dz}{dx} = -\frac{7}{3}$; $\frac{d^2 y}{dx^2} = \frac{d^2 z}{dx^2} = \frac{74}{27}$.
10. $\frac{\partial z}{\partial x} = -\frac{9}{4} \frac{x}{z}$, $\frac{\partial z}{\partial y} = -9 \frac{y}{z}$; $3x - 6y + 2z = -18$.
11. $\frac{\partial z}{\partial x} = \frac{\partial z}{\partial y} = 0$; $\frac{\partial t}{\partial x} = 1$, $\frac{\partial t}{\partial y} = -1$.
12. $-4/3$.

13. -2.

14. 0.

15. 6.

16. 1.

17. $\frac{x-z}{z-t}$.

18. $\frac{1}{4} z_{uu} + \frac{1}{4u} z_u - \frac{v^2}{4u^2} z_{vv} - \frac{v}{4u^2} z_v$ (als $z_{uv} = z_{vu}$).

19. $\frac{1}{v^4} z_{uu} - \frac{2}{v^3} z_u + \frac{2}{v^2} z_{uv} + z_{vv}$ (als $z_{uv} = z_{vu}$).

20. $uv z_{uu} + (v^2 - u^2) z_{uv} - uv z_{vv} + vz_u - uz_v$ (als $z_{uv} = z_{vu}$).

21. $\frac{\partial z}{\partial x} = \frac{c(uv+1)}{a(uv-1)}$, $\frac{\partial z}{\partial y} = \frac{c(u-v)}{b(uv-1)}$; $\frac{\partial z}{\partial x} = \frac{c^2 x}{a^2 z}$, $\frac{\partial z}{\partial y} = \frac{c^2 y}{b^2 z}$.

Serie 10

1. $\frac{\mu}{\lambda+\mu} \underline{OA} + \frac{\lambda}{\lambda+\mu} \underline{OB}$.

2. $\underline{OB} - 2\underline{OA}$.

3. ja; $(\frac{5}{3}, 0)$; $(0, \frac{5}{2}\sqrt{2})$.

4. $(11, 0)$; $(0, 5\frac{1}{2})$.

5. $(4, 7)$.

6. $(1024, 1160)$.

7. $(\frac{1}{2}, 0) + \lambda(3, -4)$.

8. $(0, \frac{5}{4}) + \lambda(4, -3)$.

9. $(1, 2, 3) + \lambda(2, 1, -1)$; $(7, 5, 0)$.

10. $(1, 2, 3) + \lambda(1, 2, 0)$; $(0, 0, 3)$.

11. $(\frac{7}{2}, 0, 0) + \lambda(-3, 2, 0) + \mu(-2, 0, 1)$.
12. $(1, 2, 1) + \sigma(1, 1, 1) + \tau(6, 2, 1)$.
13. $\sigma(1, -1, 0) + \tau(2, 1, 1)$.
14. $(0, 1, 1) + \sigma(1, 1, 0) + \tau(2, 1, 2); -2x + 2y + z = 3$.
15. $(2, 3, 1)$.
16. $(3, 6, 9)$.
17. $(1, 1, 2) + \mu(1, 2, 2)$.
19. $\frac{4}{3} \underline{a} + \frac{7}{3} \underline{b}$.
20. $-2\underline{a} - 2\underline{b} + 3\underline{c}$.
21. $-\underline{a} + 6\underline{c}$.
24. 1) afhankelijk. 2) afhankelijk. 3) onafhankelijk.
25. 1) afhankelijk. 2) onafhankelijk. 3) afhankelijk.
26. 1) ja. 2) nee.
32. 1) afhankelijk. 2) afhankelijk. 3) afhankelijk; $\{\underline{a}, \underline{b}\}$.
33. 1) onafhankelijk. 2) onafhankelijk. 3) afhankelijk; $\{\underline{a}, \underline{b}, \underline{c}\}$.
34. 3; $\{(0, 0, 3, -4), (0, 1, 0, -2), (2, 0, 0, -1)\}$.
35. 3; nee; ja.
36. 3; ja; nee.
37. 1) 2; $\{\underline{a}, \underline{b}\}$. 2) 3; $\{\underline{a}, \underline{b}, \underline{d}\}$. 3) 2; $\{\underline{a}, \underline{b}\}$.

Serie 11

1. $\lambda(7, -7, 4, 5)$.
2. $\lambda(1, 0, 1, 0) + \mu(1, 0, 0, -1)$.

3. $(0,0,0)$.
4. $(0,0,0)$.
5. $\lambda(-3,1,0,2)$.
6. $(0,0)$.
7. $\lambda(-2,1,1)$.
8. $\lambda(2,-1,3)$.
9. $\lambda(3,1,-5,0) + \mu(0,1,0,1)$.
10. strijdig.
11. $(2,1,-1,0) + \lambda(1,1,1,-1)$.
12. $(3,1,0,0) + \lambda(1,2,1,0) + \mu(7,5,0,-1)$.
13. $(1,-1,1)$.
14. $(1,1,0) + \lambda(-2,1,1)$.
15. strijdig.
16. $(0,0,-2) + \lambda(-2,1,1)$.
17. oplossingen voor alle a ;
 $a = 0$: $(1,-1,0) + \lambda(2,0,1)$;
 $a \neq 0$: $(1,-1,0)$.
18. oplossingen voor $a = 3$ en $a = \frac{1}{2}$;
 $a = 3$: $(-1,9)$; $a = \frac{1}{2}$: $(0,3) + \lambda(1,-1)$.
19. oplossingen voor $a \neq 2$;
 $a = -1$: $(0,1,-1) + \lambda(1,-4,5)$
 $a \neq -1, a \neq 2$: $\frac{1}{a-2}(-1,1,a^2-3)$.
21. 1) 3. 2) 4.
22. 2.
23. 1) 2. 2) 3.

24. 0.
25. $a = 8; b = 6.$
26. -1.
27. $\dim = 0$ als $a \neq 3$ en $a \neq \frac{1}{2};$
 $\dim = 1$ als $a = 3;$
 $\dim = 2$ als $a = \frac{1}{2};$
 $\dim = 3$ voor geen enkele $a.$
28. $\begin{pmatrix} 5 & 0 \\ 0 & 5 \end{pmatrix}.$

Serie 12

1. a) 0. b) -216. c) -45.
2. a) 1. b) 0.
3. a) 73. b) -8.
4. a) 1. b) 484.
5. $x = 0; x = 1.$
6. $x = -5; x = 2; x = 3.$
7. a). $3\frac{1}{2}$. b) 3.
8. $3/2.$
9. 0.
10. 23.
11. 2.
12. 6.
13. 1.

14. nee.

15. ja.

16. ja.

17. $z_1 = 3e^{-\pi i}; z_2 = 2e^{\pi i/2}; z_3 = \sqrt{2} e^{\pi i/4}; z_4 = 2e^{-\frac{5\pi i}{6}}$.

18. $z_1 = 2e^{-\frac{2}{3}\pi i}; z_2 = 2e^{\pi i}; z_1 + z_2 = 2\sqrt{3}e^{-\frac{5\pi i}{6}}$.

19. $\sqrt{3} + i; 1 + i; -3 + i\sqrt{3}; -\frac{1}{2} - \frac{1}{2}i$.

20. $\frac{3}{2} + \frac{3\sqrt{3}}{2}i; \frac{3}{2} - \frac{3\sqrt{3}}{2}i$.

Serie 13

6. b) $w = \cos(\arg z) - \frac{1}{2}$.

7. $\arg w = \frac{3\pi}{4}$ als $\frac{\pi}{2} < \varphi < \pi$
 $-\frac{\pi}{4}$ als $-\pi < \varphi < \pi/2$,

$|w| = \frac{1}{2}\sqrt{2} |1 - \operatorname{tg} \frac{\varphi}{2}|$.

8. $|a|^2 \geq p$.

9. $i + e^{\frac{\pi i}{4}(1+2k)}$, $k = 0, 1, 2, 3$.

10. $e^{\frac{k\pi i}{6}}$, $k = 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11$.

11. $2 - i + e^{\frac{\pi i}{12}(1+4k)}$ $k = 0, 1, 2, 3, 4, 5$.

12. $e^{\frac{k\pi i}{6}}$ $k = 1, 2, \dots, 11$.

13. $\frac{\sin(p-k+1)\varphi \cos(p+k)\varphi}{\sin \varphi}$.

14. $\frac{\sin(p-k+1)\varphi \sin(p+k)\varphi}{\sin \varphi}$.

15. $i(1 - e^i)$.

16. $\frac{\sqrt{2}}{3\pi} e^{-2\pi\sqrt{2}}$.

17. $\frac{a}{a^2 + b^2}$.

Serie 14

1. A. b) e^x .

c) $\lambda e^x + \mu x^2 e^x$.

2. B. b) x .

c) $\lambda x \log x + \mu x$.

d) $x(\log x + 1)$.

3. A. $3e^x - 2xe^x$.

4. B. $ae^x + be^{2x} + ce^{3x}$.

5. B. $a \cos x + b \sin x + cx \cos x + dx \sin x$; a, b, c, d reëel.

6. A. $a + be^x + ce^{-\frac{1}{2}x} \cos \frac{1}{2}x\sqrt{3} + de^{-\frac{1}{2}x} \sin \frac{1}{2}x\sqrt{3}$; a, b, c, d reëel.

7. B. $ae^{-2x} + be^x \cos x + ce^x \sin x$; a, b, c reëel.

8. A. $-x - 2 + ae^x$; a reëel.

9. A. $\frac{1}{12} e^x + ae^{-2x} + be^{-3x}$; a, b reëel.

10. A. $\frac{1}{50} (3 \cos x + 4 \sin x) + ae^x + be^{-2x} + ce^{3x}$; a, b, c reëel.

11. A. $m = 0$: $\frac{1}{2} ax^2 + cx + d$; c, d reëel.

$m \neq 0$: $(\lambda - \frac{bx}{2m}) \cos mx + (\mu + \frac{ax}{2m}) \sin mx$; λ, μ reëel.

12. A. $e^x(x^3 - 3x^2 + ax + b) + e^{-x}(cx + d)$; a, b, c, d reëel.

13. B. $\frac{1}{8} \cos x + \frac{1}{8} \sin x + ae^{2x} \cos x + be^{2x} \sin x$; a, b reëel.

14. B. $xe^{4x} - \frac{1}{8} e^{-4x} + ae^{4x}$; a reëel.

15. B. $(\frac{1}{2}x^2 - \frac{3}{2}x + \frac{7}{4})e^{3x} + ae^x + be^{2x}$; a, b reëel.

16. B. $\frac{1}{4}x \sin x - \frac{1}{4}x^2 \cos x + a \cos x + b \sin x$; a, b reëel.

17. $x(t) = ce^{-\frac{1}{60}t}$; $y(t) = ce^{-\frac{1}{30}t}$, $z(t) = ce^{-\frac{1}{30}t} + \frac{c}{30}te^{-\frac{1}{30}t}$.

Serie 15

1. A. $\frac{1}{e}$.	16. A. convergent.	31. * $p \leq 1$ divergent. $p > 1$ convergent.
2. B. $\frac{1}{2}$.	17. A. divergent.	
3. * $\frac{1}{2} \sin 2$.	18. B. convergent.	32. * $0 < p < 1$ convergent. $p \geq 1$ divergent.
4. * 2.	19. A. convergent.	33. A. divergent.
5. A. 1.	20. * divergent.	34. A. divergent.
6. B. $\frac{11}{18}$.	21. A. divergent.	35. * convergent.
7. A. convergent.	22. B. divergent.	36. A. convergent.
8. B. convergent.	23. * divergent.	37. B. convergent.
9. * divergent.	24. A. divergent.	38. B. convergent.
10. B. convergent.	25. B. convergent.	39. B. relatief convergent.
11. B. divergent.	26. B. divergent.	40. * relatief convergent.
12. A. convergent.	27. * convergent.	41. A. relatief convergent.
13. B. $p > 2$ convergent. $p \leq 2$ divergent.	28. * divergent.	42. A. relatief convergent.
14. A. convergent.	29. * convergent.	43. * divergent.
15. * convergent.	30. B. divergent.	44. B. relatief convergent.

2. B. a) $1 - \frac{3}{2}x^2 + \frac{37}{24}x^4 - \frac{1111}{720}x^6 + \dots$

b) $x - \frac{1}{6}x^3 + \frac{3}{40}x^5 - \dots$

3. B. a) $\frac{1}{2} - \frac{1}{2}\sqrt{3}\left(x - \frac{\pi}{3}\right) - \frac{1}{4}\left(x - \frac{\pi}{3}\right)^2 + \frac{1}{2}\frac{\sqrt{3}}{3!}\left(x - \frac{\pi}{3}\right)^3 + \dots$

b) $\frac{1}{\sqrt{2}} - \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2\sqrt{2}}(x-2) + \frac{1}{2} \cdot \frac{3}{2} \cdot \frac{1}{2^2\sqrt{2}} \frac{(x-2)^2}{2!} + \dots$

4. A. a) $1 + \frac{1}{2}(x-1) - \frac{1}{8}(x-1)^2 + \frac{1}{16}(x-1)^3 - \dots$

b) $\frac{1}{2}\sqrt{2} \left\{ 1 + \frac{x - \frac{\pi}{4}}{1!} - \frac{(x - \frac{\pi}{4})^2}{2!} - \frac{(x - \frac{\pi}{4})^3}{3!} + \dots \right\}$

5. A. a) $-\frac{1}{2}$.   b) -1 .   c) 1 .

6. B. a) 1 .   b) $\frac{40}{3}$.   c) $\frac{1}{5}$.

7. B. a) convergent.   b) divergent.

8. A. a) convergent.   b) divergent.

9. A. $\operatorname{Re}(z) + \operatorname{Im}(z) > 0$.

10. B. $-\operatorname{Re}(z) < \operatorname{Im}(z) < +\operatorname{Re}(z)$.

11. B. $f_{\text{out}} < \frac{1}{7!} \cdot \frac{72}{71} = \frac{1}{4970} < 0,21 \cdot 10^{-3}$.

12. A. vier termen.

13. A. $0,9950$.

14. * $0,050021$.

15. * $-0,40546$.

16. B. $0,09966766$.

Serie 18

1. A. $\sqrt{11}$.
2. B. 7.
3. B. $\frac{\pi}{3}$.
4. A. $\frac{\pi}{3}$.
5. B. 3.
6. A. 14.
7. A. 7; $(3,4,4) + \tau(2,3,6)$.
8. B. 11; $(5,4,4) + \tau(2,6,9)$.
9. B. a) $\frac{\pi}{4}$; b) $\frac{\pi}{6}$.
10. A. a) $\frac{\pi}{4}$; b) $\frac{\pi}{4}$.
11. B. $6x + 5y - 2z = 19$.
12. A. $x + 3y + z = 6$.
13. A. $(3,1,1) + \lambda(0,1,1)$.
14. B. $x + y + z = 7$.
15. B. 2.
16. A. 2.
17. A. a) $2x - 2y - z = 5$.
b) $4x - 8y + z = 4 \pm 27$.
18. A. $2x + 2y + z = 9$;
 $x - 2y + 2z = 9$.
19. B. $y + 5 = 0$;
 $(-2, -5, 0)$ en $(-2, -5, -8)$.
20. B. $x^2 + y^2 + z^2 = 9$.
- *21. $\underline{c} = \pm (10, -5, 10)$.
- *22.
- *23. 0.
- *24. $\sqrt{5}$.
- *25. $\frac{\pi}{3}$.
- *26. $3x - 2y - 2z = 15$.
- *27. $(1, 0, 0) + \lambda(2, 1, 1)$.
- *28. $-\frac{12}{49}$.
- *29. 1) $(x-3)^2 + (y-4)^2 = 25$;
2) $(2x-11)^2 + (2y+2)^2 = 125$;
3) $16x^2 + (4y+15)^2 = 225$.
- *30. 1) $3x - 4y = 25$;
2) $4x + 3y = \pm 25$;
3) $x - 3y = -5$;
4) $x = -5$ en $3y + 4x = 25$.
- *31. $(x-3)^2 + (y-4)^2 = 25$.

Serie 19

1. A. $(0, -2, 0) + \lambda(1, 0, -2)$

$(3, 0, 0) + \mu(0, 1, 3).$

*2. a)
$$\text{I} \begin{cases} \alpha = x - y \\ z = \alpha(x + y) \end{cases} ; \quad \text{II} \begin{cases} \beta = x + y \\ z = \beta(x - y) \end{cases} .$$

b) $(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, 0) + \lambda(1, 1, -2)$ en $\mu(1, -1, 0);$

$s = (-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, 0);$

c) stelsel II.

3. B. a) $(1, 0, 0) + \lambda(0, 1, \pm 1);$

b) $(-1, 0, 0) + \lambda(0, 1, \pm 1).$

4. B. $(x-3)^2 - \frac{(y-2)^2}{2^2} = 8(z+2)$ hyperbolische paraboloiden.

- *5. $a < -1$ eenbladige hyperboloiden;
 $a = -1$ hyperbolische cylinder;
 $-1 < a < 0$ twebladige hyperboloiden;
 $a = 0$ geen oplossingen;
 $0 < a < 1$ twebladige hyperboloiden;
 $a = 1$ kegel;
 $1 < a$ eenbladige hyperboloiden.

6. A.

7. A. $(x-1)^2 + y^2 = 2yz.$

8. A. $x^2 + y^2 + z^2 = 4xy.$

*9. a) $x^2 - y^2 = (z-2)^2$ b) $\begin{cases} y^2 + 2x + 1 = 0 \\ z = 0. \end{cases}$

10. B. $x^2 - y^2 - z^2 = 0.$

11. B. $3(x-1)^2 + 4(y+1)^2 - z^2 = 0.$

$$12. B. \quad 2x^2 + 5y^2 + 5z^2 - 4xy + 4xz + 2yz = 23.$$

$$13. A. \quad (x-z)(y-z) = 1.$$

$$*14. \quad 2x^2 - 6xy + 6y^2 - 6yz + 2xz + 2z^2 = 2.$$

$$*15. \quad 4(x^2 + y^2 + z^2) - 10(xy + xz + yz) + 6(x + y + z) = 18.$$

$$16. B. \quad 4xy + 3y^2 - z^2 + 2z = 0$$

$$\begin{cases} \lambda(1, 0, 0) \\ (1, 0, 0) + \mu(-1, -4, 8). \end{cases}$$

$$17. A. a) \quad x^2 + y^2 - z^2 = 1$$

$$b) \quad \begin{aligned} &(0, 1, 0) + \mu(1, 0, 1) \\ &(0, -1, 0) + \lambda(1, 0, -1). \end{aligned}$$

$$*18. A. \quad \begin{aligned} &4(x-2)(y-1) + 12(x-2)(z-3) + 6(y-1)(z-3) = \\ &= 9(x-2)^2 + 12(y-1)^2 + 4(z-3)^2. \end{aligned}$$

19. A.

20. B.

Serie 20

$$1. B. \quad \begin{pmatrix} -\frac{1}{2}\sqrt{3} & \frac{1}{2} \\ -\frac{1}{2} & -\frac{1}{2}\sqrt{3} \end{pmatrix}.$$

$$2. A. \quad \begin{pmatrix} -\frac{1}{2} & -\frac{1}{2}\sqrt{3} \\ \frac{1}{2}\sqrt{3} & -\frac{1}{2} \end{pmatrix}.$$

$$3. A. \quad 1; \begin{pmatrix} 0.1 & 0.3 \\ 0.3 & 0.9 \end{pmatrix}; \quad y = -\frac{1}{3}x; \quad y = 3x.$$

$$4. B. \quad 1; \begin{pmatrix} 0.2 & -0.4 \\ -0.4 & 0.8 \end{pmatrix}; \quad y = \frac{1}{2}x; \quad y = -2x.$$

$$5. \text{ B. a) } \begin{pmatrix} 6 & -7 & -6 \\ 9 & 6 & 2 \\ 2 & -6 & 9 \end{pmatrix}.$$

$$6. \text{ A. a) } \begin{pmatrix} 1 & 2 & 2 \\ 2 & 1 & -2 \\ -2 & 2 & -1 \end{pmatrix}.$$

*7.

$$8. \text{ A. a) } 2; \text{ b) } 2, \underline{Ae}_1 \text{ en } \underline{Ae}_2; \text{ c) } 1, \lambda(-3, 2, 1); \text{ e) } (1, -2, 0) + \lambda(-3, 2, 1).$$

$$9. \text{ B. a) } 2; \text{ b) } 2, \underline{Ae}_1 \text{ en } \underline{Ae}_2; \text{ c) } 1, \lambda(2, -3, -1); \text{ e) } (1, 1, 1) + \lambda(2, -3, -1).$$

$$*10. \text{ a) } \begin{pmatrix} 3 & 2 & -1 \\ 1 & -3 & 7 \\ 2 & -1 & 4 \end{pmatrix}; \text{ b) } 2, \mu(7, 6, 7) + \rho(1, 15, 10);$$

c) $\lambda(1, -2, -1)$; d) geen origineel.

$$*11. \text{ a) } \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ -6 & -6 & -6 \\ 5 & 5 & 5 \end{pmatrix}; \text{ b) } \mu(1, -6, 5);$$

c) $x + y + z = 0$; d) geen origineel.

$$12. \text{ A. } \frac{1}{7} \begin{pmatrix} 3 & 2 & -6 \\ 2 & 6 & 3 \\ -6 & 3 & -2 \end{pmatrix}.$$

$$13. \text{ B. } \frac{1}{3} \begin{pmatrix} -1 & 2 & 2 \\ 2 & -1 & 2 \\ 2 & 2 & -1 \end{pmatrix}.$$

$$*14. \text{ AB} = \begin{pmatrix} 0 & 10 & 10 \\ 0 & 30 & 30 \\ 0 & 10 & 10 \end{pmatrix}; \text{ BA} = \begin{pmatrix} 15 & 15 & 25 \\ 0 & 0 & 0 \\ 15 & 15 & 25 \end{pmatrix}.$$

$$15. \text{ A. } \text{AB} = \begin{pmatrix} 7 & 0 & -3 \\ 6 & -5 & 1 \\ 13 & 2 & -7 \end{pmatrix}; \text{BA} = \begin{pmatrix} -4 & 4 \\ 4 & -1 \end{pmatrix}.$$

$$16. \text{ B. } AB = \begin{pmatrix} 3 & 7 \\ 6 & 16 \end{pmatrix}; \quad BA = \begin{pmatrix} 0 & 2 & 5 \\ -2 & 8 & 16 \\ -2 & 6 & 11 \end{pmatrix}.$$

$$17. \text{ B. } A^{16} = I.$$

$$18. \text{ A. } A^{12} = I.$$

$$19. \text{ B. } A^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & -3 & 2 \\ -3 & 3 & -1 \\ 2 & -1 & 0 \end{pmatrix}.$$

$$20. \text{ B. } A^{-1} = \frac{1}{4} \begin{pmatrix} 7 & 9 & 1 \\ 3 & 5 & 1 \\ -5 & -7 & 1 \end{pmatrix}.$$

Serie 21

1. A. a) $\lambda = -3 \rightarrow \rho(-1, 2, 2)$
 $= +9 \quad \tau(-2, -2, 1)$
 $= -6 \quad \sigma(-2, 1, -2)$
 B. b) $\lambda = -1 \rightarrow \rho(1, 2, 2)$
 $= 2 \quad \tau(2, 1, -2)$
 $= 5 \quad \sigma(2, -2, 1).$
2. A. $\lambda = +1; \sigma(1, 2, 0) + \tau(0, 3, 1)$
 $\lambda = -1; \rho(2, -1, 3).$
3. B. $\lambda = +1; \rho(1, 1, 1)$
 $\lambda = -1; \tau(1, -1, 0) + \sigma(0, 1, -1).$
4. B. a) gespiegeld orthogonaal;
 b) direct orthogonaal;
 c) niet orthogonaal.
- *5. a) direct orthogonaal;
 b) gespiegeld orthogonaal;
 c) niet orthogonaal.

6. B. $\lambda = -1/9 \quad (u,v,w) = (4,1,8)$
of $\lambda = +1/9 \quad (u,v,w) = (-4,-1,-8)$.

7. A. $\lambda = +1 \quad \text{ev.: } \mu(0,0,1) + \tau(1,2,0)$
 $\lambda = -1 \quad \text{ev.: } \sigma(2,-1,0)$.

8. A. a) $\gamma = 1$;

b)
$$D = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} ;$$

d) $\lambda = 1 \quad \text{ev.: } \mu(1,1,1)$;

e) $D^3 = I$.

9. A.

10. A. Bij $\lambda = 1 \rightarrow \rho(1,1,1) \quad \varphi = \arccos \frac{1}{7}$.

11. B. Bij $\lambda = 1 \rightarrow \rho(1,1,1) \quad \varphi = \arccos \frac{11}{38}$.

Serie 22

1. A. a) $-\cos x + \frac{1}{3} \cos^3 x + C$; b) $3 \arcsin x - \sqrt{1-x^2} + C, |x| < 1$;

c) $\log(\arctan x^2) + C$.

*2. a) $\tan x - x + C$; b) $x \sin x + \frac{2}{3} \cos x - \frac{1}{3} x \sin^3 x + \frac{1}{9} \cos^3 x + C$;

c) $-\log(\arccos x) + C$.

3. a) $\frac{1}{2 \cos^2 x} + \log|\cos x| + C$; b) $(x^2 + 2)\sin h x - 2x \cosh x + C$;

c) $-\frac{2}{3} \arccos^{3/2} x + C$.

4. B. a) $\sin x - \frac{1}{3} \sin^3 x + C$; b) $\log|\tanh \frac{x}{2}| + C$;

c) $\sqrt{x^2 - 4} - 2 \log|x + \sqrt{x^2 - 4}| + C$.

5. B. $\frac{x^{m+1} (1-x)^n}{m+1} + \frac{n}{m+1} I_{m+1, n-1} = I_{m, n}.$
6. B. $I_n = -x^n \cos x + nx^{n-1} \sin x - n(n-1)I_{n-2}.$
7. A. $I_n = \frac{1}{2}x^2 \log^n x - \frac{n}{2} I_{n-1}; \frac{1}{8}x^2 (4 \log^3 x - 6 \log^2 x + 6 \log x - 3) + C.$
8. A. $I_n = x^{n-1} (x \sin x + n \cos x) - n(n-1)I_{n-2}.$
- *9. $I_n = -\frac{1}{2}x^{n-1} e^{-x^2} + \frac{n-1}{2} I_{n-2}; 12.$
- *10. $\frac{7!!}{8!!} \frac{\pi}{2}.$
11. A. $\arctan(2y+1) + \frac{2y+1}{1+(2y+1)^2} + C.$
12. A. $x + \frac{1}{3} \log|x+1| + \frac{2}{3} \log|x-2| - 2 \log|x+2| + C.$
13. B. $\frac{1}{12} \frac{y+1}{(y^2+2y+3)^3} + \frac{5}{96} \frac{y+1}{(y^2+2y+3)^2} + \frac{5}{128} \frac{y+1}{y^2+2y+3} + \frac{5}{256} \sqrt{2} \arctan \frac{y+1}{\sqrt{2}} +$
14. B. $\frac{1}{2} x^2 - 2x - 2 \log|x+1| + \frac{1}{5} \log|x-2| + \frac{24}{5} \log|x+3| + C.$
15. B. $-\frac{1}{4} \log|x-1| + \frac{1}{4} \log|x+1| - \frac{1}{2(x-1)} + C.$
16. B. $\log|x-2| - \frac{1}{2} \log(x^2+1) - \arctan x - \frac{1}{2(x^2+1)} + C.$
17. A. $\frac{1}{2}x^2 + 2x + \frac{1}{4} \log|x| - \frac{1}{2x} - \frac{1}{2x^2} + \frac{15}{4} \log|x-2| + C.$
18. A. $3 \log|x-4| - \log(x^2+2x+3) - \frac{3\sqrt{2}}{2} \arctan \frac{x+1}{\sqrt{2}} + C.$
19. A. $\frac{1}{2} \log(x^2+1) + \frac{1}{2(x^2+1)} + C.$
20. B. $\frac{1}{4} \log \left| \frac{x-1}{x+1} \right| - \frac{1}{2} \arctan x + C.$

Serie 23

1. A. a) $\frac{7\pi}{2048}$; b) $\frac{16}{3003}.$
2. B. a) $\frac{63\pi}{512}$; b) $\frac{1}{60}.$

3. B. a) $-\cot x - \frac{1}{3} \cot^3 x + C$; b) $\log \left| \frac{1 - \cos x}{\cos x} \right| + C$;

c) $\frac{1}{4} \log \frac{1 + \sin x}{1 - \sin x} + \frac{1}{2(1 + \sin x)} + C$.

4. A. a) $\frac{1}{5} \tan^5 x + \frac{2}{3} \tan^3 x + \tan x + C$; b) $\tan x - 2 \log |\cos x| + C$;

c) $-\frac{1}{2} \log |3 + 4 \cos \frac{1}{2} x| + C$.

5. A. a) $\frac{2}{3} \sqrt{3} \arctan \frac{2 \tan \frac{1}{2} x - 1}{\sqrt{3}} + C$; b) $\frac{1}{2} x + \frac{1}{4} \log(1 + \sin 2x) + C$.

6. B. a) $\frac{2}{3} \sqrt{3} \arctan \frac{\tan \frac{x}{2}}{\sqrt{3}} + C$; b) $-\frac{1}{16} \log(1 - \sin 4x) - \frac{x}{4} + C$.

7. B. $2\sqrt{\frac{x+2}{x+1}} + C$.

8. B. $\frac{1}{2} \log \frac{\sqrt{x^2 + 2x + 2} - 1}{\sqrt{x^2 + 2x + 2} + 1} + C = \log \left| \frac{2 + x - \sqrt{x^2 + 2x + 2}}{-x + \sqrt{x^2 + 2x + 2}} \right| + C$.

9. A. $3 \arctan \sqrt{\frac{1 - \cos x}{2 + \cos x}} - \sqrt{(2 + \cos x)(1 - \cos x)} + C$.

10. A. $\frac{1}{\sqrt{5}} \log \left| \frac{\sqrt{x^2 + 2x + 2} - x - 3 - \sqrt{5}}{\sqrt{x^2 + 2x + 2} - x - 3 + \sqrt{5}} \right| + C$.

11. B. $\sqrt{x^2 - x + 1} + \frac{3}{2} \log(x - \frac{1}{2} + \sqrt{x^2 - x + 1}) + C$.

12. B. $-\frac{\sqrt{2}}{12} + \frac{1}{2} \log \frac{\sqrt{2+1}}{\sqrt{2-1}}$.

13. B. $\frac{\pi}{4}$.

14. A. $\sqrt{x^2 + 2x + 2} + 2 \log(x + 1 + \sqrt{x^2 + 2x + 2}) + C$.

15. A. $\log 2$.

16. A. $\log 2\sqrt{3(2 - \sqrt{3})}$.

Serie 24

1. A.	$\frac{1}{2}$.	13. A.	$\frac{5}{18}$.
2. A.	$\frac{16}{3}$.	14. B.	$\frac{1}{2}(e^{a^2}(a^2 - 1) + 1)$.
3. B.	$\frac{7}{6}$.	*15.	45.
4. B.	$\frac{5}{3}\sqrt{5} \arctan \frac{3}{4}$.	*16.	10.
5. B.	$\frac{\pi}{4}\sqrt{2}$.	*17.	$\frac{3\pi}{4}$.
6. B.	1.	*18.	16.
7. A.	$\frac{1}{2}(e \sin 1 - 1)$.	*19.	$\frac{486}{35}\sqrt{3}$.
8. A.	$\frac{1}{2}(\cos 1 - 1)$.	*20.	$\frac{4\pi}{3}$.
9. B.	$\frac{5}{32}\pi; \frac{11}{32}\pi$.	*21.	$\frac{16 a ^3}{9}(3\pi - 4)$.
10. B.	$\frac{1}{48}$.	*22.	$\frac{32 a ^3}{9}$.
11. A.	$\frac{3\pi}{4} - \frac{2}{3}$.	*23.	a) $(1 - \frac{\pi}{8})a^2$; b) $\frac{1}{6}a^2$.
12. A.	π .	*24.	$\frac{a^2}{4}(2\pi - 2 - 3 \arctan 2)$.
		*25.	$\frac{\sin \alpha - \alpha \cos \alpha}{4 \sin^3 \alpha} \quad (\alpha \neq 0)$
			$\frac{1}{12} \quad (\alpha = 0)$.

Serie 25

1. A.	0.	6. B.	$\frac{\pi}{6}$.
2. B.	64.	7. B.	$\frac{11\pi}{192}$.
3. B.	$\frac{1}{2} \log 2 - \frac{1}{4}$.	8. A.	$\frac{3}{8}(1, 1, \frac{k+1}{k})$.
4. A.	$\frac{1}{2} \log 2$.	9. B.	$a^2\sqrt{2} \log(1 + \sqrt{2})$.
5. A.	$\pi(\frac{\pi}{2} - 1)$.	10. B.	$\frac{\sqrt{2}}{2}(\sqrt{12 \cdot 13} + \log(\sqrt{12} + \sqrt{13}))$.

11. B. $2\pi\sqrt{r^2 + h^2}$.

12. B. $\frac{\pi}{2}\sqrt{2}$.

13. A. $e - \frac{1}{e}$.

14. A. $\frac{\pi^2|a|}{8}$.

15. A. $\frac{4}{\sqrt{3}}$.

16. A. $\frac{a^2}{2}(4 + \pi)$.

*17. a) $\frac{\pi}{12}$; b) $(0, 0, \frac{3}{5})$; c) $\frac{\pi}{120}$.

*18. $\frac{7\pi}{3 \cdot 2^{10}}$

*19. π .

*20. $\frac{1}{48}$.

*21. $2 \log(\sqrt{2} + 1)$.

*22. $\sqrt{6} + \log(\sqrt{2} + \sqrt{3})$.

*23. a) $\frac{\pi}{4} - \frac{1}{2}$; b) $\frac{\pi}{4} - \frac{1}{2}$.

Serie 26

1. A. $\frac{a^2}{2}(\frac{\pi^3}{24} + \pi)$.

2. B. $\frac{2\pi}{3}(2\sqrt{2} - 1)$.

3. B. $\frac{7}{6}$.

4. A. $\frac{a^2}{9}(20 - 3\pi)$.

5. A. $\frac{49}{9}\pi$.

6. B. $3\pi + 18\sqrt{3} - 36$.

7. B. $2a^2(\pi - 2)$.

8. A. $2\pi a^2\sqrt{2}$.

9. A. $2\pi + 4$ buiten, $2\pi - 4$ binnen.

10. A. $2a^2(\pi + 4 - 4\sqrt{2})$.

11. B. $\frac{\pi|b|(a^4 + b^4)}{8a^2}$.

12. B. $\frac{\pi\sqrt{2}}{2}$.

*13. $\frac{1}{8} \log(2 + \sqrt{3})$.

*14. $8a^2\sqrt{2}$.

*15. a^2 .

*16. $\frac{\pi}{4}\sqrt{a^4 + b^4 + a^2b^2}$.

*17. $\frac{4}{9}(20 - 3\pi)$.

*18. $\frac{\pi a^2}{2}(\sqrt{2} - 1)$.

*19. a) $\pi\sqrt{3} + \frac{1}{2}\sqrt{2} \log(\sqrt{3} + \sqrt{2})$

b) $\pi\sqrt{2} + 5\pi \log(\sqrt{2} + 1)$.